

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 016875 23 Kž 15
Sarajevo, 22.01.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Sonje Radošević kao predsjednice vijeća, Ismete Mujanović i dr. sc. Mirze Hukeljića kao članova vijeća, uz sudjelovanje Senide Kurtović kao zapisničarke, u krivičnom predmetu protiv optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K. zbog krivičnih djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. i Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., sve u vezi sa članovima 54. i 55. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, a protiv optuženih A.O., E.P., S.P. i S.S. i zbog krivičnog djela Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljavanje, modifikacija ili prepravljavanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji Unsko sanskog kantona, a sve u vezi sa članom 54. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama kantonalne tužiteljice iz Bihaća, branitelja optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K., i optuženog M.O. izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 23 K 2 od 29.09.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.01.2024. godine, u prisustvu federalne tužiteljice Lejle Hasanbegović, optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K., te branitelja optuženih A.O. i M.O., advokata Osmana Hadžića, branitelja optuženih E.P. i S.P., advokata Jasmina Abdagića, branitelja optuženog S.S., advokata Omera Abdagića i branitelja optuženog A.K., advokata Suada Velića, donio je

PRESUDU

Žalbe kantonalne tužiteljice iz Bihaća, branitelja optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K. i optuženog M.O., se odbijaju kao neosnovane, a povodom tih žalbi, po službenoj dužnosti, preinačava se presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 23 K 2 od 29.09.2023. godine u odluci o uračunavanju pritvora u izrečenu kaznu, tako da se optuženim A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K., na osnovu člana 57. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, u izrečene kazne zatvora ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru od 09.07.2021. godine, pa do upućivanja na izdržavanje kazne.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

Obrazloženje

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 23 K 2 od 29.09.2023. godine optuženi A.O., M.O., E.P., D.P., S.S. i A.K. oglašeni su krivim zbog krivičnih djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. i Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., sve u vezi sa članovima 54. i 55. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), a optuženi A.O., E.P., D.P. i S.S. i zbog krivičnog djela Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljanje, modifikacija ili prepravljanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji Unsko sanskog kantona, sve u vezi sa članovima 54. i 55. KZ FBiH, pa im je sud primjenom navedenih zakonskih odredaba i odredaba člana 41. tačka a), člana 43. i člana 49. KZ FBiH utvrdio, optuženom A.O. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci, za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, za krivično djelo Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljanje, modifikacija ili prepravljanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, optuženom M.O. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci, a za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, optuženom E.P. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, primjenom člana 50. tačka b) i člana 51. stav 1. tačka b) KZ FBiH, kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci, za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, a za krivično djelo Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljanje, modifikacija ili prepravljanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK kantona kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, optuženom D.P. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, uz primjenu članova 50 tačka b) i 51. stav 1. tačka b) KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH uz primjenu članova 50. tačka b) i 51. stav 1. tačka b) KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, a za krivično djelo Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljanje, modifikacija ili prepravljanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK kaznu zatvora u trajanju od 2 (dva) mjeseca, optuženom S.S. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseci, za krivično djelo

Neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljavanje, modifikacija ili prepravljavanje i posjedovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, optuženom A.K. za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, za produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., u vezi sa članom 55. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, pa ih je sud, primjenom odredbe člana 54. stav 1. i stav 2, tačka b) KZ FBiH osudio na jedinstvene kazne zatvora i to optuženog A.O. u trajanju od 5 (pet) godina i 10 (deset) mjeseci, optuženog M.O. u trajanju od 5 (pet) godina i 4 (četiri) mjeseca, optuženog E.P. u trajanju od 3 (tri) godine i 8 (osam) mjeseci, optuženog S.P. u trajanju od 2 (dvije) godine i 4 (četiri) mjeseca, optuženog S.S. u trajanju od 4 (četiri) godine i 10 (deset) mjeseci i optuženog A.K. u trajanju od 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci. Optuženim A.O., M.O., E.P., D.P., S.S. i A.K. je na osnovu člana 57. KZ FBiH u izrečene kazne zatvora uračunato i vrijeme provedeno u pritvoru počev od 09.07.2021. godine pa nadalje.

Istom presudom na osnovu odredbe člana 238. stav 4. KZ FBiH i člana 5. Zakona o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga, ostatak vještačene materije-opojne droge, se oduzima od optuženih M.O., E.P., S.P. i S.S. i to od optuženog M.O. opojna droga kokain, neto mase 5,581 grama; optuženih E.P. i S.P. opojna droga kokain, neto mase 47,62 grama, opojna droga heroin, neto mase 13,875 grama i opojna droga Cannabis, neto mase 4,330 grama; od optuženog S.S. opojna droga amfetamin, neto mase 500,290 grama, koja se ima uništiti po pravosnažnosti presude.

Na osnovu odredbe člana 78. st. 1. i 3. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH i članom 73. stav 2. Zakona o oružju i municiji USK, optuženom A.O. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta, a radi opće sigurnosti, i to: pištolj marke RECK Mod PK 800 cal 8 mm K, sa praznim okvirom, šest (06) komada metaka, malokalibarske municije, 5 metaka kalibra 9 mm, 2 metka kalibra 22 mm i jedan metak kalibra 7,62 mm, koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti. Na osnovu odredbe člana 78. stav 1. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH, optuženom A.O. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta i to: mobilni telefon marke „Samsung Grand prime“ sive boje sa crnim oklopom IMEI 1: ... IMEI 2: sa SIM karticom, Mobilni telefon „Samsung“ Galaxy S8 crne boje, IMEI: sa SIM karticom, Mobilni telefon „iPhone 12 Pro Max“ sive boje sa crnom zaštitnom m.A.m, ... IMEI 1: ... i IMEI 2: 3... sa SIM karticom, snimač video nadzora, crne boje, sa pripadajućim punjačem, marke „Longse“ ID broj ..., kao predmeti upotrijebljeni i namijenjeni za učinjenje krivičnog djela, a koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti.

Na osnovu odredbe člana 78. st. 1. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH optuženom M.O. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta i to: Mobilni telefonski aparat „Samsung Galaxy S9“, crne boje, sa silikonskom zaštitom, sa SIM karticom, Mobilni telefon „ALCATEL“ Onetouch, crne boje, sa silikonskom zaštitom, sa SIM karticom, kao predmeti upotrijebljeni i namijenjeni za učinjenje krivičnog djela, a koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti.

Na osnovu odredbe člana 78. stav 1. i 3. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH i članom 73. stav 2. Zakona o oružju i municiji USK, optuženima E.P. i D.P. izrečena je

sigurnosna mjera oduzimanja predmeta, a radi opće sigurnosti, i to: 46 komada municija kalibra 7,62 mm, 11 komada municije za lovačko oružje kalibra 30-06 mm i 33 komada malokalibarske municija 22 mm Long RFE, koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti.

Na osnovu odredbe člana 78. st. 1. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH optuženima E.P. i D.P. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta i to: digitalna vaga sivo-crne boje, digitalna vaga marke „ISKRA“ crno-sive boje, digitalna vaga sivo-crne boje, sveska računsa u kojoj se nalaze imena i brojevi sa gramima kao i brojevi telefona, te 4 lista papira sa ispisanim imenima i brojevima i novčanim iznosima u KM, 34 komada municije call. 7,62 mm, 11 kom. metaka 30-06, 12 kom. metaka 7.62 mm, 33 kom. metaka 22 longrife, ručni sat marke „HILFINGER“ sa tragovima bijele NN materije, Mobilni aparat Samsung Galaxy S9+, ljubičasto-crne boje sa SIM karticom, Mobilni aparat marke Iphone 6+, sive boje, neispravan, sa SIM karticom, mobilni aparat marke Samsung A20 E, crne boje (oštećen) PIN: ..., sa SIM karticom, mobilni telefonski aparat Samsung Galaxy A12 sa SIM karticom, mobilni telefonski aparat Samsung Galaxy A12 sa SIM karticom, mobilni telefonski aparat Samsung S8+, sive boje sa SIM karticom, 16 medicinskih igala, 3 medicinske šprice, 5 komada omota od SIM kartica BH Telekom bez SIM kartica, kao predmeti upotrijebljeni i namijenjeni za učinjenje krivičnog djela, a koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti.

Na osnovu odredbe člana 78. stav 1. u vezi sa članom 71. tačka e) KZFBiH optuženom S.S. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta i to: mobilni aparat marke Iphone Apple 5S, crne boje, bez SIM kartice, kao predmeta upotrijebljenog i namijenjenog za učinjenje krivičnog djela, a koji se po pravosnažnosti presude ima uništiti. Na osnovu odredbe člana 78. stav 1. i 3. u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH i članom 73. stav 2. Zakona o oružju i municiji USK, optuženom S.S. izrečena je sigurnosna mjera oduzimanja predmeta, a radi opće sigurnosti, i to: pištolj marke „Crvena zastava“ kalibra 9 mm parah 86, serijskog broja 78823 sa okvirom za isti i 7 komada metaka kalibra 9 mm, a koji se po pravosnažnosti presude imaju uništiti.

Na osnovu odredaba članova 114. i 115. stav 1. KZ FBiH, od optuženih A.O., M.O., E.P., S.P. i S.S. oduzeta je imovinska korist – novac pribavljen krivičnim djelom i to: od optuženog A.O., novac u ukupnom iznosu 3.565,00 EUR, 8.330,00 KM i 200,00 HRK i to: prema Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta MUP USK Sektor kriminalističke policije, broj: 05-04/03-3-108/21 od 09.07.2021. godine: 3 novčanice u apoenima od 200 EUR, 4 novčanice u apoenima od 100 EUR, 3 novčanice u apoenima od 50 EUR, 46 novčanica u apoenima od 20 EUR, 17 novčanica u apoenima od 100 KM, 63 novčanice u apoenima od 50 KM, 5 novčanica u apoenima od 50 EUR, 2 novčanice u apoenima od 20 EUR, 1 novčanica u apoenima od 10 EUR, 5 novčanica u apoenima od 5 EUR, 11 novčanica u apoenima od 100 KM, 21 novčanica u apoenima od 50 KM, 18 novčanica u apoenima od 20 KM i 14 novčanica u apoenima od 10 KM, prema Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta MUP USK Sektor kriminalističke policije, broj: 05-04/03-3-109/21 od 09.07.2021. godine: 9 novčanica u apoenima od 100 EUR, 5 novčanica u apoenima od 50 EUR, 1 novčanica u apoenima od 20 EUR, 2 novčanice u apoenima od 5 EUR, 1 novčanica u apoenima od 200 HRK, 4 novčanice u apoenima od 100 KM, 8 novčanica u apoenima od 50 KM i 3 novčanice u apoenima od 10 KM. Od optuženog M.O., novac u

ukupnom iznosu od 50,00 EUR i 500,00 KM, i to: prema Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta MUP USK Sektor kriminalističke policije, broj: 05-04/03-3-96/21 od 09.07.2021. godine: 1 novčanica u apoenima od 100 KM, 5 novčanica u apoenima od 50 KM, 7 novčanica u apoenima od 20 KM, 1 novčanica u apoenima od 10 KM, 1 novčanica u apoenima od 50 EUR. Od optuženog S.S., novac u ukupnom iznosu od 442,10 KM, i to: prema Zapisniku o uviđaju MUP USK Sektor kriminalističke policije, broj: 05-04/03-3-598/21/ĆA od 09.07.2021. godine, označeno kao Trag br. 2–crna torba sa natpisom „Hugo Boss“ sa NN sadržajem: metalni novac u apoenima 2x5 KM, 1x1 KM, 2x 50 pfeninga, 1x 10 pfeninga, 2 novčanice u apoenima od 100 KM, 3 novčanice u apoenima od 50 KM, 4 novčanice u apoenima od 20 KM. Od optuženih E.P. i S.P., novac u ukupnom iznosu od 50,00 EUR i 60,00 KM i to: prema Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta MUP USK Sektor kriminalističke policije, broj: 05-04/03-3-107/21 od 09.07.2021. godine: 3 novčanice u apoenima od 20 KM i 1 novčanica u apoenima od 50 EUR. Oduzeti novac od optuženih A.O., M.O., E.P., S.P. i S.S. postaje prihodom Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

Na osnovu odredbe članova 114. i 115. stav 1. KZ FBiH, od optuženih je oduzeta imovinska korist – prijevozna sredstva pribavljena krivičnim djelom čija je ukupna procijenjena vrijednost 19.251,05 KM i to: od optuženog A.O. četverocikl marke ODES registarskih oznaka (procijenjena vrijednost 13.627,05 KM), od optuženog M.O. motocikl marke Yamaha YZF-R1, crvene boje, registarskih oznaka (procijenjena vrijednost 4.266,60 KM), od optuženog E.P. motocikl marke Suzuki ... – croser, crvene boje, bez registarskih oznaka (procijenjena vrijednost 1.357,40 KM).

Istom presudom je prijedlog za oduzimanje imovinske koristi u preostalom dijelu, koji se odnosi na prijevozna sredstva i to: vozilo marke Mercedes Benz tip ML 320, crne boje, slovenskih registarskih oznaka, vozilo marke BMW, tip 390X, crvene boje, registarskih oznaka ... vozilo marke Audi A3, sive boje, registarskih oznaka ..., vozilo marke Mazda, tip GY 6, sive boje, registarskih oznaka ..., motocikl marke Suzuki, 600 R, crne boje, registarskih oznaka, te četverocikl marke Goes registarskih oznaka E50-T-010, ukupne procijenjene vrijednosti 61.832,23 KM, odbijen.

Na osnovu odredbe čl. 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi su u cijelosti oslobođeni dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili kantonalna tužiteljica iz Bihaća (kantonalna tužiteljica), branitelj optuženih A.O. i M.O., advokat Osman Hadžić iz Bihaća, branitelj optuženih E.P. i S.P., advokat Jasmin Abdagić iz C, branitelj optuženog S.S., advokat Omer Abdagić iz C, branitelj optuženog A.K., advokat Suad Velić iz Velike Kladuše i optuženi M.O..

Žalbom kantonalne tužiteljice navedena presuda se pobija zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji/odluke o kazni, odluke o oduzimanju imovinske koristi i odluke o troškovima krivičnog postupka, sa prijedlogom da se prvostepena presuda preinači u dijelu koji se odnosi na krivičnopravnu sankciju i izrečene kazne zatvora za krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. kao i za

produženo krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1., sve u vezi sa članovima 54. i 55 KZ FBiH, na način da se optuženi osude na kazne zatvora u dužem trajanju prema odluci suda, te da se preinači odluka suda o oduzimanju imovinske koristi u dijelu u kojem je odbijen prijedlog tužiteljstva ili da se u tom dijelu izrekne mjera sigurnosti – oduzimanje predmeta i to: vozilo marke Mercedes Benz tip ML 320, crne boje, slovenskih registarskih oznaka, vozilo marke BMW, tip 390X, crvene boje, registarskih oznaka, vozilo marke Audi A3, sive boje, registarskih oznaka, vozilo marke Mazda, tip GY 6, sive boje, registarskih oznaka, motocikl marke Suzuki, 600 R, crne boje, registarskih oznaka, te četverocikl marke Goes registarskih oznaka, kao predmeta koji su namjenjeni i upotrijebljeni za činjenje predmetnih krivičnih djela, te da se preinači odluka o troškovima krivičnog postupka na način da se optuženi obavežu na naknadu istih. U žalbi je tražila da se nadležno tužiteljstvo obavijesti o sjednici vijeća drugostepenog suda.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. žalbom pobija navedenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači tako što će se optuženi A.O. i M.O. osloboditi od optužbe ili da se pobijana presuda ukine i održi pretres pred drugostepenim sudom. Tražio je da optuženi i njihov branitelj budu obaviješteni o sjednici vijeća.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. žalbom pobija navedenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, nepotpuno i netačno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da se žalba uvaži i prvostepena presuda ukine, te zakaže pretres pred drugostepenim sudom. Tražio je da optuženi i njihov branitelj, u smislu odredbe člana 319. stav 1. ZKP FBiH pozovu na sjednicu vijeća.

Branitelj optuženog S.S. žalbom pobija navedenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona i odluke o krivičnopravnim sankcijama, sa prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine te održi pretres pred drugostepenim sudom. Tražio je da se optuženi i njegov branitelj obavijaste o sjednici vijeća.

Žalbom branitelja optuženog A.K. navedena presuda se pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluka o krivičnopravnoj sankciji i imovinskopravnom zahtjevu, sa prijedlogom da se njegova žalba uvaži i pobijana presuda ukine, te predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se žalba uvaži i preinači pobijana presuda tako što će se optuženi A.K. na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH osloboditi od optužbe ili u slučaju da se ne prihvate navedeni prijedlozi žalbe, da se preinači pobijana presuda tako što će se optuženom izreći blaža kazna. U žalbi je predložio je da se o sjednici vijeća obavijeste optuženi i njegov branitelj.

Optuženi M.O. izjavljenom žalbom navedenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnoj sankciji sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači tako

da se optuženi M.O. i A.O. oslobode od optužbe ili da se pobijana presuda ukine i da se ovi optuženi oslobode za krivično djelo iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, i „preinači nam odležanu kaznu u 238. stav 1.“, ili da se ukine pobijana presuda i odredi održavanje pretresa pred drugostepenim sudom.

Odgovore na žalbu kantonalne tužiteljice dostavili su branitelj optuženih M.O. i A.O. i branitelj optuženog A.K., kojima su osporili navode i prijedloge iz te žalbe.

Federalna tužiteljica je podneskom broj T01 0 KTOŽ 0038197 23 4 od 14.12.2023. godine, predložila da se žalba kantonalne tužiteljice uvaži i pobijana presuda preinači u odluci o kazni, odluci o oduzimanju imovinske koristi, te odluci o troškovima krivičnog postupka na način da se optuženim A.O., E.P., D.P., S.S. i A.K. utvrde kazne zatvora za svako krivično djelo za koje su optuženi u dužem trajanju od onih koje su utvrđene, te da se izreknu jedinstvene kazne zatvora u dužem trajanju od onih koje su izrečene pobijanom presudom, da se preinači odluka u dijelu kojim se odbija prijedlog tužitelja za oduzimanje imovinske koristi u smislu odredbi člana 114. stav 1. i 2. i člana 115. KZ FBiH ili da u tom dijelu sud izrekne mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta shodno članu 78. KZ FBiH, a da se žalbe branitelja optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S., A.K. i optuženog M.O. odbiju kao neosnovane.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana u smislu člana 319. ZKP FBiH, federalna tužiteljica je izložila žalbu kantonalne tužiteljice te ostala kod navoda i prijedloga iz te žalbe kao i navoda i prijedloga iz podneska od 14.12.2023. godine. Branitelji optuženih A.O., M.O., E.P., S.P., S.S. i A.K. i optuženi M.O. su izložili podnesene žalbe te ostali kod svih navoda i prijedloga iz tih žalbi. Optuženi S.S. je izjavio da je u cijelosti saglasan sa navodima svog branitelja i naglasio da on nije bio član nikakve grupe, da je radio samostalno, nije imao šefa, nije radio ni po čijim uputama, nego je samostalno prodavao drogu. Branitelji optuženih A.O., M.O. i A.K. su ostali kod navoda datih u odgovorima na žalbu kantonalne tužiteljice, sa čime su se i ovi optuženi saglasili.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, u smislu člana 321. ZKP FBiH tj. da li je na štetu optuženih povrijeđen Krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Navodi u žalbi branitelja optuženih A.O. i M.O. kojima se ukazuje šta treba da sadrži obrazloženje presude u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH, da je izvedene dokaze potrebno cijeliti u skladu sa članom 16. ZKP FBiH, te da je odbrana ovih optuženih tokom postupka isticala prigovore, koji se odnose na osporavanje postojanja organizirane grupe ljudi i prigovore zakonitosti dokaza, se od strane ovog suda nisu mogli ispitati zbog svoje paušalnosti i neodređenosti jer se u ovom dijelu žalbe ne ukazuje ni na jedan konkretan „nedostatak“ učinjen od strane prvostepenog suda ili konkretan prigovor odbrane optuženih o kome nije odlučeno. Također, uopćena žalbena tvrdnja da ocjena izvedenih dokaza u obrazloženju pobijane presude ne zadovoljava za sud zahtijevani standard normiran članom 16. ZKP FBiH je paušalna i neodređena, pa se kao takva nije mogla ispitati.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. smatra da su u činjeničnom opisu krivičnog djela u optužnici u cijelosti izostale činjenice i okolnosti objektivne i subjektivne prirode koje bi

upućivale na sadržaj svijesti i volje da optuženi uopće djeluju kao organizirana grupa ljudi. Po stavu branitelja optuženih, to je formalni nedostatak optužnice jer krivično djelo za koje se optuženi terete onako kako je opisano u dispozitivu optužnice nije zakonom propisano kao krivično djelo, pa stoga ni krivično djelo iz izreke pobijane presude, koje je prihvaćeno od strane suda, ne sadrži činjenice i okolnosti koje se nužno odražavaju „na egzistenciju kvalifikovanog obilježja krivičnog djela“, za koje se optuženi terete, što predstavlja pravni nedostatak i optužnice i pobijane presude. Pri tome se žalbom ukazuje na odredbu člana 300. stav 1. ZKP FBiH kojom je propisano šta je sve neophodno da sadrži presuda kojom se optuženi oglašavaju krivim.

Ovaj sud nalazi da se izneseni stav branitelja optuženih A.O. i M.O. ne može prihvatiti.

Nasuprot iznesenim žalbenim navodima, iz izreke pobijane presude, kao i iz činjeničnog opisa krivičnih djela u optužnici za koje se optuženi terete, slijedi da taj opis sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze i subjektivni i objektivni elementi krivičnog djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH. Naime, djelo iz člana 238. stav 2. KZ FBiH učini onaj ko organizira grupu ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ili ko postane član takve organizirane grupe ljudi, a u smislu člana 2. stav 20. KZ FBiH organizirana grupa ljudi je grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano, radi izravno sljedećeg učinjenja krivičnog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koje ne mora imati slijed članstva, niti razvijenu organizaciju. U skladu sa tako određenim pojmom organizirane grupe ljudi potrebno je postojanje svijesti članova o pripadnosti toj grupi. Činjenični opis krivičnih djela iz izreke prvostepene presude sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da su optuženi bili svjesni i da su znali da djeluju kao članovi grupe, odnosno da pripadaju organiziranoj grupi ljudi, pa se ne mogu prihvatiti navodi branitelja optuženih da opis krivičnih djela iz optužnice i izreke pobijane presude ne sadrži činjenice i okolnosti koje se nužno odražavaju „na egzistenciju kvalifikovanog obilježja krivičnog djela“, za koje se optuženi terete, a pobijana presuda sadrži sve elemente koje zahtjeva odredba člana 300. stav 1. ZKP FBiH, na koju se žalbom branitelja optuženog ukazuje.

Nisu se mogli prihvatiti osnovanim žalbeni navodi branitelja optuženih A.O. i M.O. da je u tački I dispozitiva optužnice, pa i u izreci pobijane presude, izostao činjenični opis „realne djelatnosti navedenih optuženika koja bi nosila značajke zakonom zahtijevane radnje izvršenja krivičnog djela za koje se terete, u smislu navoda o vremenu i načinu organiziranja grupe ljudi“, odnosno kada, gdje, kako, te u čijem prisustvu je to učinjeno, zatim kada, gdje i od koga su isti nabavljali opojnu drogu i kada, gdje i kome su davali upute i sl.

Naime, izneseni žalbeni navodi branitelja optuženih A.O. i M.O. su suprotni sadržini izreke pobijane presude. Iz tačke I izreke pobijane presude slijedi da su u istoj opisane činjenice i okolnosti iz kojih slijedi vremenski period kada su optuženi djelovali kao organizirana grupa ljudi, u kom vremenskom periodu su optuženi A.O. i M.O. organizovali grupu ljudi kao i period kada su optuženi postali članovi grupe ljudi (od početka 2021. godine do 09.07.2021. godine) osim optuženog A.K. koji je postao članom grupe krajem maja 2021. godine, u kom vremenskom periodu su optuženi A.O. i M.O.

nabavljali opojnu drogu od njima poznatih lica i na njima poznatim lokacijama, a zatim je donosili na područje grada C i predavali članovima grupe radi pakovanja, čuvanja na raznim lokacijama i dalje prodaje, dok je u sljedećim tačkama izreke presude (tačka I, podtačke 1. do 21.) sadržan isti vremenski period kod opisivanja konkretnih inkriminiranih radnji koje se odnose na neovlašćenu prodaju droge od strane pojedinih optuženih. U odnosu na činjenično određenje u izreci pobijane presude, prvostepeni sud je u obrazloženju iste, prije svega na stranama 156. do 161., u vezi sa navedenim dao određene i jasne razloge. Treba ukazati da je učinjenje krivičnih djela od strane optuženih utvrđeno na osnovu izvedenih dokaza, iskaza svjedoka, sadržine presretnutih razgovora kao i drugih mnogobrojnih izvedenih dokaza, pa kako je sud utvrdio da su optuženi A.O. i M.O. djelovali kao organizatori organizirane grupe ljudi, a da su svi ostali optuženi bili članovi te grupe i preduzimali inkriminirane radnje tako što su vršili prodaju, prenos ili držanje opojne droge, slijedom toga, neosnovani su žalbeni navodi da je u dispozitivu optužnice, pa i u izreci presude izostao opis činjenica i okolnosti na koje se ukazuje žalbom branitelja optuženih.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi tvrdi da posebne istražne radnje, nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija i tajno praćenje i snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi sa njima, nisu preduzete u skladu sa zakonom jer je došlo do propusta u proceduri njenog provođenja. Pri tome se ukazuje da su ove posebne istražne radnje normirane odredbom člana 130. stav 2. tačke a) i d) ZKP FBiH i na potrebu postupanja u skladu sa odredbama člana 130. do 136. istog zakona, a da tužitelj nije dokazao niti su u vezi s tim „sadržajno navedeni potrebni razlozi o postojanju osnovane sumnje koje bi takve naredbe trebalo odobriti“, niti su iste sadržavale razloge iz kojih bi bilo vidljivo da se dokazi koji su se trebali pribaviti njenim provođenjem na drugi način nisu mogli pribaviti ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama, što je materijalni uvjet za određivanje posebne istražne radnje, jer određivanje posebnih istražnih radnji zahtjeva određen stepen vjerovatnoće da je određeno lice učinitelj ili saučesnik u izvršenju krivičnog djela, a da ovaj procesni razlog za preuzimanje posebnih istražnih radnji u odnosu na optuženog M.O. nije postojao. Ovo iz razloga, kako se u žalbi navodi, što se obrazloženi prijedlog tužitelja za izdavanje posebnih istražnih radnji od 12.04.2021. godine u pogledu osnova sumnje iz člana 130. stav 1. ZKP FBiH, prema optuženom M.O. temelji na operativnim saznanjima dobivenim od informanata, na službenoj zabilješci PS Cazin od 07.10.2020. godine što je pretočeno u obavještajni izvještaj broj 05-04/03-5-2386/20 od 23.12.2020. godine, te na iskazima svjedoka M. Lj., B.M., E. i E.D. datim tokom 2020. godine, kao i na iskazu E.Ć. datog dana 02.03.2021. godine u kojem isti „ne iznosi činjenice već izvodi zaključak da misli da P. rade za A.“ a tužitelj, iako se radi o zaključku navedenog lica u prijedlogu neistinito prikazuje iskaz navedenog svjedoka navodeći da je isti rekao da rade za A. i M., a sve sa ciljem da se posebna istražna radnja odredi i prema optuženom M.O. bez postojanja zahtijevanog osnova sumnje navedenog lica, što je suprotno odredbi člana 131. ZKP FBiH.

Nasuprot iznesenim žalbenim navodima branitelja optuženih A.O. i M.O., iz prijedloga Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću za izdavanje naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji od 12.04.2021. godine, kao i iz naredbe Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 21 Kpp od 15.04.2021. godine, koja je izdata povodom navedenog prijedloga tužiteljstva, proizilazi da pomenuta naredba sadrži sve elemente propisane odredbom člana

130. stav 1. i stav 2. ZKP FBiH, obzirom da je u toj naredbi navedeno da postoje osnovi sumnje da su optuženi (u to vrijeme osumnjičeni) A.O. i M.O.a, od njima poznatih lica kupovali veću količinu opojne droge, sa naglA.m heroin i kanabis, te istu skladištili na području grada C na tajnim mjestima a potom pakovali određenu količinu radi prodaje, te vršili prodaju opojne droge neposredno konzumentima-licima od povjerenja, ili posredno preko članova grupe, zatim detaljan sadržaj nadzora i tehničkog snimanja telekomunikacija konkretnih telefonskih brojeva i telefonskih aparata sa IMEI brojem, te se u obrazloženju naredbe iznose razlozi koji opravdavaju određivanje posebnih istražnih radnji, ispunjenost uvjeta u odnosu na visinu propisane kazne koja se može izreći za konkretno krivično djelo, te utvrđenje suda da se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi odnosno da bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama, pa se neosnovanim ukazuje žalbena tvrdnja da je pomenuta naredba izdata suprotno navedenoj zakonskoj odredbi. Dakle, iz pomenute naredbe, kao i prijedloga tužiteljstva slijedi da su u toj naredbi jasno izneseni navodi na kojima se temelji zaključak prvostepenog suda o postojanju osnova sumnje da su tada osumnjičeni A.O. i M.O. učinili krivična djela zbog kojih je protiv njih pokrenuta istraga. Takav zaključak se nije temeljio samo na dokazima kojima se ukazuje žalbom branitelja optuženih nego i na drugim činjenicama i okolnostima koje se tiču izvještaja sačinjenih od strane ovlaštenih službenih osoba prikupljenih na osnovu informacija dobivenih iz razgovora sa NN uživaocima opojne droge koji nisu zbog svoje sigurnosti izjave dali na zapisnik, zatim izvještaja o pretresanju porodične kuće optuženih A. i M.O. od 24.03.2021. godine i 01.04.2021. godine, te iskazima ispitanih svjedoka. Stoga su neprihvatljivim ocijenjeni navodi u žalbi da su predmetne posebne istražne radnje određene na osnovu iskaza svjedoka E.Ć datog 02.03.2021. godine u kojima ovaj ne iznosi činjenice već izvodi zaključak da misli da P. rade za A. i M.. To što je svjedok rekao da misli, ne znači da pomenuti svjedok izvodi zaključak nego to, eventualno, može biti od značaja za ocjenu vjerodostojnosti iskaza ovog svjedoka da li je siguran u odnosu na konkretne činjenice o kojima svjedoči ili ne. Dakle, kako žalbom nije dovedeno u pitanje postojanje uvjeta za određivanje posebnih istražnih radnji, neosnovanom se ukazuje žalbena tvrdnja branitelja optuženih da je pomenuta naredba za provođenje posebnih istražnih radnji nezakonita i da je donesena suprotno odredbi člana 131. ZKP FBiH. S tim u vezi neosnovani su i žalbeni navodi kojima se ukazuje da su iz naprijed navedenih razloga svi drugi dokazi koji se temelje na prijedlogu tužiteljstva za izdavanje posebnih istražnih radnji broj T01 0 KTA 0038197 21 od 12.04.2021. godine i na naredbi Kantonalnog suda u Bihaću od 12.05.2021. godine nezakoniti dokazi, odnosno da su nezakonite sve informacije, podaci i predmeti koji su dobiveni vršenjem posebnih istražnih radnji i koji su pohranjeni na DVD i u naravi predstavljaju fotografije.

Također, ovaj sud nalazi neosnovanim navode optuženog M.O. kojim se zakonitost provođenja posebnih istražnih radnji, određenih Naredbom broj 01 0 K 016875 21 Kpp od 15.04.2021. godine dovodi u pitanje tvrdnjama da nije bilo osnova i da se u odnosu na njega nije mogla izdati pomenuta naredba jer se u prijedlogu navodi da su „tokom 2020. godine i 2021. godine na području općine Cazin optuženi A. i M.O. svjesni da organizuju grupu ljudi ...“ iako se on nalazio na izdržavanju kazne zatvora u KPZ Zenica od 21.09.2015. godine do 30.12.2020. godine, a da su svjedoci, na čijim iskazima se temeljilo izdavanje pomenute naredbe iskaze davali tokom 2020. godine, a prevashodno se radi o iskazima svjedoka E.Ć, M.LJ, M.B., E.D. i E.D. Optuženi zanemaruje činjenicu da se pomenuta naredba odnosi na period od 20.04.2021. godine, a ne na period kada se optuženi

nalazio u KPZ Zenica, da se pomenuta naredba ne temelji samo na iskazima svjedoka na koje žalba ukazuje nego i na drugim dokazima na koje je ovaj sud ukazao u prethodnom pasusu, te na iskazu svjedoka E.Č sa zapisnika sačinjenog od strane ovlaštenih službenih lica Uprave policije, Sektor kriminalističke policije broj 05-04/03-3-457/21 od 02.03.2021. godine, dakle iskazu svjedoka datog u periodu na koji se predmetna naredba odnosi.

U žalbi branitelja optuženih A.O. i M.O. se potom ukazuje da je odbrana tokom „cijelog stadija“ glavne rasprave ukazivala na nezakonitost u postupanju tužitelja kada je našao za shodno da „u okolnostima konkretnog slučaja iščitava, preslušava i upućuje na sadržaj presretnutih razgovora“, jer tužitelj nije stručno osposobljena, niti kvalificirana osoba za izvođenje dokaza dobijenih poduzimanjem odnosno posebne istražne radnje u vidu informacija, podataka i predmeta jer je to, po shvatanju odbrane, mogao učiniti samo kvalificirani vještak koji je vršio odnosno vještačenje, a da bi se otklonila svaka dilema u pogledu načina i osnove prikupljanja odnosnih informacija u svojstvu svjedoka se moglo predložiti i saslušanje ovlaštenih službenih osoba koje su ih pribavile.

Ni ovi žalbeni navodi, po ocjeni ovog suda, nisu od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude. Najprije treba ukazati da se u ovom dijelu žalbe branitelja optuženih ne konkretizuje na šta se odnosi to što tužitelj „iščitava, preslušava i upućuje na sadržaj presretnutih razgovora“, odnosno o kojim razgovorima ili iskazima se radi da bi sud bio u mogućnosti ispitati da li su ti određeni dokazi od strane tužitelja provedeni u skladu sa zakonom. Osim toga, iz sadržine spisa i tonskih zapisnika sa održanih glavnih pretresa ne proizilazi da je tužitelj iščitavao, preslušavao ili upućivao na sadržaj presretnutih razgovora, kako se tvrdi u žalbi, nego je tužitelj na glavnim pretresima ispitivanim svjedocima predočavao sadržinu snimaka presretnutih razgovora koji su pohranjeni na DVD-ove i to presretnutih razgovora onih svjedoka čiji su razgovori snimani, te da su se svjedoci tom prilikom izjašnjavali o tome da li su učestvovali u konkretnoj telefonskoj komunikaciji i na šta se konkretna komunikacija odnosila, pa izvođenjem dokaza na navedeni način nije povrijeđena neka konkretna zakonska odredba, niti se u žalbi ukazuje na povredu konkretne zakonske odredbe.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi ponavlja da se zbog propusta u „proceduri“ provođenja posebne istražne radnje radi o „nezakonitosti dokaza“ na kojima se, shodno odredbi člana 11. stav 3. ZKP FBiH, ne može temeljiti sudska odluka, odnosno radi se o tzv. sekundarno nevaljanim dokazima, a to su nalazi i mišljenja u ovoj krivičnoj stvari sačinjeni od strane tužitelja angažovanih i saslušanih vještaka kao i iskazi svih svjedoka koji su bili upoznati sa sadržajem presretnutih razgovora od strane ovlaštenih službenih lica koji su te svjedoke saslušavali, na što je odbrana ukazivala prilikom njihovog saslušanja i zbog toga prigovarala zakonitosti njihovih iskaza, a o svim tim prigovorima odbrane prvostepeni sud je propustio odlučiti tokom glavnog pretresa iako na tim kao nezakonitim dokazima, kako proizilazi iz obrazloženja pobijane presude sud zasniva svoju odluku. Sve navedeno, kako se u žalbi tvrdi, predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 254. stav 3. i 4. ZKP FBiH, na koji način je optuženim povrijeđeno i pravo na odbranu, a time učinjena i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer je sud trebao donijeti odluku o istaknutim prigovorima odbrane tokom glavnog pretresa, kako bi odbrana znala kakav je stav suda u vezi istaknutih prigovora.

Najprije, ovaj sud je već ranije obrazložio zašto smatra da nije dovedena u pitanje zakonitost provedenih posebnih istražnih radnji, pa se s tim u vezi ne mogu prihvatiti osnovanim ni žalbene tvrdnje branitelja optuženih A.O. i M.O. da su „tzv. sekundarno pribavljeni dokazi“, kao što su nalaz i mišljenje vještaka, dokazi pohranjeni na DVD i dr., nezakoniti dokazi.

Nadalje, neosnovanim su ocijenjeni žalbeni navodi da je time što o istaknutim prigovorima odbrane sud nije odlučio tokom glavnog pretresa povrijeđeno pravo optuženih na odbranu. Naime, prema odredbi člana 254. stav 3. ZKP FBiH, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, o prijedlozima stranaka i branitelja odlučuje sudija odnosno predsjednik vijeća, a u smislu stava 4. istog člana navedenog zakona, odluke sudije, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju i, s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica, unose u zapisnik o glavnom pretresu. Međutim, u žalbi se ne iznosi konkretna argumentacija koja bi upućivala na zaključak da su optuženi osuđeni u ostvarivanju djelotvorne odbrane u ovom predmetu samo zbog toga što o istaknutim prigovorima nije odlučeno u toku glavnog pretresa, niti se obrazlaže u čemu bi se eventualno ogledala povreda prava na odbranu optuženih, a koja povreda bi imala za posljedicu učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka i iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Branitelj optuženih A.O. i M.O., kada su u pitanju iskazi svjedoka tužiteljstva, u žalbi ističe da se njihova zajednička karakteristika očituje u činjenici da su svi bili konzumenti opijata prije predmetnog događaja, da su u fazi istrage saslušani od strane ovlaštenih službenih osoba koji ih nisu pitali da li su pod uticajem opijata, medikamenata i drugih sredstava što je od značaja za sposobnost davanja iskaza, kao i da se njihova zajednička karakteristika očituje u činjenici da su ih ovlaštene službene osobe prilikom davanja iskaza upoznali sa sadržajem presretnutih razgovora dobijenih vršenjem određenih posebnih istražnih radnji, što je suprotno odredbi člana 100. i člana 234. stav 3. ZKP FBiH, a što zapisnike o prikupljenim izjavama čini nezakonitim dokazima tako da se isti, po shvatanju branitelja optuženih, ne mogu ni upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku niti se na istima može temeljiti sudska odluka.

Ovi žalbeni navodi branitelja optuženih A.O. i M.O. ne dovode u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude. Najprije treba istaći da činjenica da su ispitani svjedoci konzumenti opijata ili medikamenata, sama po sebi, ne upućuje na zaključak da ti svjedoci u momentu davanja iskaza nisu bili sposobni dati iskaz i svjedočiti o njima poznatim činjenicama i okolnostima koje se tiču konkretnog krivičnog djela, a niti da su u tom momentu bili pod uticajem opijata. Osim toga, branitelj optuženih u žalbi ne ukazuje konkretno na bilo kog svjedoka koji je prilikom davanja iskaza bio pod uticajem opojne droge i da je to moglo biti od značaja za sposobnost davanja iskaza tog svjedoka, a niti se u žalbi konkretizuje koji svjedok je eventualno upoznat sa sadržajem presretnutih razgovora dobivenih vršenjem određenih posebnih istražnih radnji, niti zbog čega bi to bilo protivno konkretnim odredbama ZKP FBiH, pa se ovi žalbeni navodi zbog svoje paušalnosti nisu ni mogli ispitati.

Nadalje, iako se branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi poziva na odredbe člana 100., u vezi sa članom 234. stav 3. ZKP FBiH, u žalbi ne navodi okolnosti koje ukazuju na

eventualnu povredu navedenih zakonskih odredaba, odnosno u žalbi ne ukazuje zbog čega bi eventualno upoznavanje svjedoka sa sadržajem presretnutih razgovora dobivenih vršenjem određenih posebnih istražnih radnji bilo protivno nekoj odredbi ZKP FBiH, pa je neosnovana žalbena tvrdnja da su iskazi svjedoka prikupljeni u toku istrage nezakoniti dokazi i da se na tim dokazima, shodno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH, nije mogla zasnovati sudska presuda. Pored toga u žalbi se ne konkretizuje kom svjedoku su predloženi presretnuti razgovori pa je i ovaj žalbeni navod paušalne naravi.

Neosnovanim su ocjenjeni žalbeni navodi branitelja optuženih A.O. i M.O. da se pobijana presuda temelji na nezakonitim dokazima zato što je sud cijenio iskaze svjedoka date u istrazi a mogao je cijeniti samo njihove iskaze date na glavnom pretresu, u kojem stadiju postupka u punoj mjeri dolaze do izražaja principi usmenosti, neposrednosti i kontradiktornosti i kada se sam sud mogao uvjeriti u slobodu njihove volje davanja iskaza na glavnom pretresu. Po navodima u žalbi, branitelja optuženih, kako je prvostepeni sud prilikom ocjene iskaza svjedoka favorizovao činjenice o kojima su se isti izjašnjavali pred ovlaštenim službenim osobama, a ne činjenice o kojima su se izjašnjavali neposredno na glavnom pretresu i koje idu u korist optuženih, onda prihvatanjem tih dokaza – iskaza svjedoka tužiteljstva datih u istrazi, suprotno odredbi člana 100. i člana 234. stav 3. ZKP FBiH, pobijanu presudu čini nezakonitom jer se, po shvatanju odbrane, presuda ne može temeljiti na iskazima svjedoka iz istrage kada se prilikom njihovog ispitivanja odstupilo od navedenih odredaba ZKP FBiH.

Naime, već je ranije ovaj sud obrazložio zašto nalazi neosnovanim žalbene navode kojima se tvrdi da su iskazi svjedoka u fazi istrage pribavljeni povredama člana 100. i člana 234. stav 3. ZKP FBiH. Nadalje, iz stanja u spisu slijedi da su svjedocima u toku ispitivanja na glavnim pretresima predloženi iskazi iz istrage i pri tome im omogućeno da objasne ili pobiju svoj prethodni iskaz (član 288. stav 1. ZKP FBiH), dok iz razloga pobijane presude slijedi da prvostepeni sud nije favorizovao te iskaze nego je, u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, dao jasne i određene razloge zašto prihvata i koje iskaze svjedoka, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi niti ih dovodi u pitanje.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi ukazuje da je odbrana optuženog M.O. tokom postupka ukazivala na nezakonitost postupanja na lokaciji Č. u B.O. dana 09.07.2021. godine, kada je slobode lišen optuženi M.O.. Odbrana smatra da je tom prilikom policija nezakonito postupala jer se pronađeni kokain ne može dovesti u vezu sa ovim optuženim obzirom da je kokain pronađen na „prirodnom prostoru“, fotodokumentacija broj 116/2021, čiji je sastavni dio „L.“ u kojoj je u tačkama 1. i 2. konstatovano da je na zemlji pronađen jedan paketić od providne PVC folije u kojoj se nalazi NN materija bijele boje. Po stavu branitelja optuženih, u vezi sa navedenim je trebalo sačiniti zapisnik i sve dokumentovati u skladu sa zakonom, a koji put nije ispoštovan, tako da se radi o nezakonitom dokazu koji se ne može i ne smije dovoditi u vezu sa optuženim.

Međutim, iz obrazloženja pobijane presude i razloga datih na strani 131., posljednja dva pasusa i strani 132., prva tri pasusa, slijedi da je prvostepeni sud dao određene razloge zašto smatra neosnovanim istaknute prigovore branitelja optuženog M.O. vezano za pronađeni kokain na lokaciji Č., koji prigovori su po svojoj sadržini istovjetni sa naprijed navedenim žalbenim navodima. Razlozi prvostepenog suda se žalбом branitelja uopće ne

dovode u pitanje, niti se žalba bavi razlozima datim u pobijanoj presudi. Stoga se, u situaciji kada je prvostepeni sud iznio konkretne razloge zbog kojih je istaknute prigovore ocijenio neosnovanim, žalbom ne može dovesti u pitanje zakonitost preduzetih radnji od strane pripadnika policije, a da prethodno nisu dovedeni u pitanje razlozi dati od strane prvostepenog suda u pobijanoj presudi. Osim toga, u žalbi se ne konkretizuje u skladu sa kojom zakonskom odredbom nije bilo postupanje policije na naprijed navedeni način, pa su ovi žalbeni navodi i paušalnog karaktera.

Dovodeći u pitanje zakonitost prikupljanja dokaza, odnosno vjerodostojnost predmeta, kada je u pitanju kokain sa lokacije Ć., branitelj optuženih u žalbi ukazuje da je u fotodokumentaciji broj 116/2021 čiji je sastavni dio „L.“ u kojoj je u tačkama 1. i 2. konstatovano da je na zemlji pronađen jedan paketić od providne PVC folije u kom se nalazi NN materija bijele boje, a da je prilikom otvaranja predmeta u prostorijama MUP-a, od strane OSL na zapisniku o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta od 26.07.2021. godine konstatovano da se radi o PVC foliji plave boje, tako da je otvorena mogućnost o zamjeni predmeta, odnosno materije koja je poslana na vještačenje, na što je ukazano od strane branitelja prilikom vršenja odnosne radnje.

Ovi žalbeni navodi ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude (na naprijed navedenim stranama), dao određene razloge zašto smatra da je, i pored toga što se pojavljuju različiti opisi predmeta/paketića u PVC foliji nađenog na lokaciji Ć., radi o istom predmetu koji je konstatovan u zapisniku o otvaranju predmeta. Pri tome je prvostepeni sud imao u vidu da je sačinjen i Zapisnik o pretresanju osobe M.O. od 07.09.2021. godine, u kojem je evidentirano da se prilikom pretresanja osobe, između ostalog, oduzima i paket sačinjen od PVC folije plave boje sa NN materijom bijele boje, koji je potpisao optuženi kao i potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta na ime optuženog M.O. od 07.09.2021. godine, iz čijeg sadržaja slijedi da je od optuženog oduzet i paketić od PVC folije plave boje sa NN materijom bijele boje. Također je prvostepeni sud imao u vidu da iz priložene fotodokumentacije broj 116/2021 jasno proizilazi da je na fotografijama prikazano da se radi o paketiću sačinjenom od PVC folije plave boje (u što se i ovaj sud uvjerio uvidom u navedenu fotodokumentaciju). Obzirom da se ni žalbom ne dovodi u pitanje da iz navedenih potvrda i zapisnika o pretresanju i fotodokumentacije proizilazi da se radi o oduzetom predmetu – paketiću od PVC folije plave boje, autentičnost i zakonitost tog dokaza se neosnovano dovodi u pitanje, jer to što je u „legendi“ uz fotodokumentaciju konstatovano da se radi o paketiću providne PVC folije, samo po sebi, ne znači da ta providna folija nije plave boje ili da se ne radi o istovjetnom predmetu.

Iz istih, naprijed navedenih razloga, neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni prigovori optuženog M.O. kojima ukazuje na razlike u označavanju predmeta uočenog na javnoj površini, kada je navedeno da je paketić u providnoj PVC foliji (što je prikazano i na fotodokumentaciji broj 116/2021), a prilikom otvaranja predmeta u prostorijama MUP-a od strane OSL konstatovano da se radi o PVC foliji plave boje, što je konstatovano i u zapisniku o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta od 26.07.2021. godine. U vezi sa navedenim, ni žalbeni navodi optuženog M.O. da navedeni predmet nije pronađen na zemlji a da na to ukazuje to što nema službene zabilješke, tačnije zapisnika o uviđaju, ne

dovodi u pitanje zakonitost pobijane presude budući da je prvostepeni sud (na strani 132., pasus drugi) dao razloge za svoj zaključak da se radi o „odbačenom predmetu“ da je isti oduzet u postupku pretresanja osoba i predmeta, koji razlozi se žalbom ne dovode u pitanje. Slijedom navedenog neosnovanim su ocijenjeni i prigovori optuženog M.O. o nezakonitosti oduzimanja paketića od providne PVC folije.

Nadalje, to što su pri donošenju pobijane presude cijenjeni iskazi svjedoka dati u istrazi i pored toga što su svjedoci bili podvrgnuti direktnom i unakrsnom ispitivanju na glavnom pretresu, samo po sebi, ne upućuje na zaključak o nezakonitom postupanju prvostepenog suda, kako se proizvoljno tvrdi u žalbi branitelja. U žalbi branitelja optuženih A.O. i M.O. se ne tvrdi da iskazi svjedoka iz istrage, kao dokazi, nisu izvedeni na glavnom pretresu, odnosno da ti iskazi nisu predočavani ispitanim svjedocima i omogućeno im da objasne ili pobiju svoj prethodni iskaz, shodno članu 288. stav 1. ZKP FBiH, ili da sud nije dao razloge zašto je prihvatio iskaze svjedoka date u istrazi, a ne na glavnom pretresu.

Žalbom optuženog M.O. pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi osporava se ukazivanjem na dijelove iskaza određenih svjedoka koji su, po stavu ovog optuženog, govorili neistine i koji nisu potvrdili da su on i optuženi A.O. organizirali grupu ljudi, a da je prvostepeni sud pri ocjeni iskaza svjedoka zanemario član 15. stav 2. ZKP FBiH. Potom se u žalbi istrajava na tvrdnji da tužiteljstvo nije priložilo niti jedan dokaz da su optuženi A.O. i M.O. bili svjesni da kao organizatori organizuju grupu ljudi koju su činili i ostali optuženi u ovom predmetu, da to ne proizilazi ni iz iskaza svjedoka Edina Čordića koji je izjavio „ja mislim da njih dvojica rade za lice A.O. i M.O.“ kao ni iskaz svjedoka A.T. koji je izjavio da misli da oni (E. i D.P.) rade za M. i A.O., da su njihovi pomagači.

Međutim, suprotno tvrdnji optuženog M.O., ovaj sud nalazi da prvostepeni sud pri ocjeni iskaza svjedoka nije zanemario član 15. stav 2. ZKP FBiH, nego je sa jednakom pažnjom ispitivao i utvrđivao kako činjenice koje terete optužene tako i one koje im idu u korist. Naime, prvostepeni sud je u pobijanoj presudi, nakon detaljnog interpretiranja cjelovitih iskaza ispitanih svjedoka, izvršio njihovu pojedinačnu ocjenu, a potom ih cijenio i u međusobnoj vezi i sa drugim izvedenim dokazima, sve u skladu sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH, pa je na osnovu takve ocjene dokaza izveo zaključke o dokazanosti određenih činjenica. Tako je prvostepeni sud, nakon ocjene izvedenih dokaza zaključio, ali ne samo na osnovu dijelova iskaza svjedoka E.Č. i A.T., na koje optuženi M.O. ukazuje žalbom, nego i na mnogobrojnim drugim dokazima, iskazima drugih svjedoka, telefonskim komunikacijama i sadržini presretnutih razgovora između optuženih i svjedoka koji su kupovali opojnu drogu, međusobnih komunikacija optuženih i njihovih sastajanja, materijalne dokumentacije i drugo, da su optuženi A.O. i M.O. organizatori organizirane grupe ljudi radi neovlašćene prodaje opojnih droga, a ostali optuženi članovi te grupe, o čemu su dati jasni i određeni razlozi na stranama 156. do 165. obrazloženja presude.

Optuženi M.O. u žalbi navodi da se iz činjeničnog opisa krivičnih djela u izreci presude (na stranama 4. i 5.) može zaključiti da je svako od optuženih radio sam za sebe jer se navodi „da smo svi dogovarali i isporučivali na dogovoreno mjesto“, te ukazuje da je on sam imao svoje kupce kojima je prodavao drogu i da je bio diler, a ne organizator, „gdje je tu logika da šef ili organizator prodaje drogu konzumentima a navodno ima i svoje ljude

koji prodaju i rade za njega“. Međutim, optuženi u žalbi ukazuje samo na dijelove činjeničnog opisa krivičnog djela iz tačke I. izreke pobijane presude, bez uzimanja u obzir svih činjenica i okolnosti, kako je to cijenio prvostepeni sud i o svemu dao konkretne i jasne razloge, zašto nalazi utvrđenim da je optuženi M.O. kao i ostali optuženi učinio krivična djela iz izreke pobijane presude. Pri tome se prvostepeni sud pozvao na konkretne dokaze na osnovu kojih je utvrdio postojanje organizirane grupe ljudi koju su organizirali optuženi A.O. i M.O. u kojoj svaki od članova ima svoju određenu ulogu. Takvo utvrđenje prvostepenog suda, i po ocjeni ovog suda, ima utemeljenja u sadržini izvedenih dokaza pa se izneseni žalbeni navodi nisu mogli prihvatiti osnovanim.

Pravilnost pobijane presude se neosnovano dovodi u pitanje žalbenim navodima optuženog M.O. da je on i tokom postupka ukazivao sudu da tužiteljstvo čitavu optužnicu zasniva na iskazima svjedoka, a ne na „posebnoj istražnoj radnji“. Naime, odredbom člana 16. ZKP FBiH propisano je da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ili ograničeno formalnim dokaznim pravilima, pa, slijedom toga, ni vrstom ili brojem dokaza koji su potvrdili postojanje određene činjenice. Stoga, to što je prvostepeni sud određene činjenice utvrdio samo na osnovu iskaza svjedoka, samo po sebi, ne dovodi u pitanje pravilnost takvog utvrđenja prvostepenog suda. S tim u vezi, ni to što se „čitava optužnica zasniva na iskazima svjedoka, a ne na PIR radnji“ ne može dovesti u pitanje pravilnost pobijane presude jer i kada nisu provedene posebne istražne radnje to ne znači da se određene činjenice ne mogu utvrđivati na osnovu drugih dokaza. Stoga se nisu mogli prihvatiti osnovanim ni žalbeni navodi da je prvostepeni sud prihvatio iskaze svjedoka E.Ć., E.Ć i A.T., koji su se u svojim iskazima izjašnjavali o tome da su optuženi čuvali drogu na različitim mjestima i navodnim štekovima, iako nije priložen niti jedan dokaz iz posebnih istražnih radnji u vidu fotografije, službene zabilješke o lokaciji tih štekova i drugo, niti su pronađene lokacije ni štekovi vršenjem pretrage na osnovu informacija ovih svjedoka, (što se dokazuje službenom zabilješkom broj 05-04/03-3-1758/21/K od 29.09.2021. godine). To što iskazi navedenih svjedoka, u dijelu u kojima su se izjašnjavali o saznanjima da su optuženi na različitim mjestima čuvali drogu, nisu potvrđeni materijalnim dokazima ne dovodi u pitanje pravilnost činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda budući da je prvostepeni sud cijenio i druge mnogobrojne dokaze i na osnovu svih tih dokaza utvrdio konkretne činjenice, a pri tome dao konkretne razloge zašto je i koje dokaze prihvatio kao vjerodostojne, koji razlozi se žalbom ne dovode u pitanje. Pri tome je i prvostepeni sud imao u vidu da pregledom i pretragom lokacija na koje su ukazivali ranije navedeni svjedoci nije pronađena opojna droga što, samo po sebi, ne dovodi u pitanje utvrđenje prvostepenog suda da se opojna droga čuvala na različitim lokacijama, i da su optuženi nabavljali drogu radi prodaje, te pakovali i prodavali tačno određenim licima, koje utvrđenje se temelji na konkretnim dokazima.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi optuženi M.O. dovodi u pitanje tvrdnjom da su tužiteljstvo, a i sud, iz iskaza svjedoka uzimali samo ono što njima odgovara a zanemarili su činjenice iz iskaza svjedoka koji „idu nama u korist“, iako su iz više iskaza svjedoka mogli zaključiti da on ne može biti, niti je mogao organizovati navodnu organizaciju, niti ona postoji. Pri tome u žalbi ukazuje na dio iskaza svjedoka E.Ć u kojem navodi da on misli da E. i D. rade za ovog optuženog i optuženog A.O. i da mu je poznato da je optuženi izašao iz zatvora. Kako je iz zatvora izašao 30.12.2020. godine, a osuđen da je sa bratom od početka 2021. godine organizovao grupu ljudi radi prodaje

droge, optuženi se pita kako je mogao za dan da organizuje navodnu grupu i odmah po izlasku iz zatvora „zabrani“ prodaju narkotičnih sredstava ispred porodične kuće.

Međutim, optuženi M.O. zanemaruje da je pobijanom presudom oglašen krivim da je zajedno sa optuženim A.om O. organizovao organiziranu grupu ljudi u periodu od početka 2021. godine, pa do 09.07.2021. godine, a ne za jedan dan, što je prvostepeni sud utvrdio na osnovu ocjene svih izvedenih dokaza i o tome dao razloge. Takvo utvrđenje prvostepenog suda ne dovodi se u pitanje ukazivanjem samo na dio iskaza jednog ispitanog svjedoka, kako se to čini u žalbi optuženog. Također, utvrđenje prvostepenog suda da je optuženi M.O., zajedno sa optuženim A.om O. organizovao organiziranu grupu ljudi se ne dovodi u pitanje ni žalbenim navodima da su se neki od osuđenih lica i ranije bavili prodajom opojne droge, jer to ne upućuje na zaključak da ta lica nisu mogla postati članom organizirane grupe ljudi u vremenskom periodu koji je obuhvaćen izrekom pobijane presude. Stoga se ni ukazivanjem u žalbi na dio iskaza svjedoka A.D. iz kojeg slijedi da je ona u ranijem periodu kupovala drogu od optuženih E.a i S.P. i iskaz svjedoka A.T. koji je naveo da je A. vođa grupe jer „kada je M. izašao iz zatvora A. je već bio razradio ogroman biznis drogom i zaradio je pare tako da je iz tih razloga M.O. drugi vođa“. Ovdje treba ukazati da optuženi M.O., nakon ukazivanja na dijelove iskaza naprijed navedenih svjedoka u žalbi iznosi svoju ocjenu da svjedoci ne govore istinu, bez dovođenja tih iskaza u međusobnu vezu i sa drugim dokazima, kako je to učinio prvostepeni sud, ne ukazujući na određene dokaze koji bi potvrdili stavove optuženog iznesene u žalbi.

Optuženi M.O. u žalbi tvrdi da je prvostepeni sud trebao cijeniti činjenice koje idu u njegovu korist a koje proizilaze iz iskaza svjedoka Š.S. koji je naveo da ga je upoznao prije dvije do tri godine, iako se on nalazio u zatvoru, iskaz svjedoka E.D. koji je naveo da zna da se, kada govori o A.O., zajedno sa bratom M.m unazad pet godina bavi prodajom droge, te iskaz svjedoka A.V. koji je naveo da A. i M.O. poznaje otprilike desetak godine unazad, a unazad pet do šest godina je saznao da rade sa drogom kroz priče. Po navodima u žalbi navedeni svjedoci bi, ako poznaju optuženog, morali znati da se on unazad pet godina nalazio u KPZ, da je sudu ukazivao „na ove činjenice ovih nerealnih navoda“ što je sud zanemario i donio odluku na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, jer nijedan svjedok nije rekao da je on sa bratom A.om organizovao grupu niti da su oni šefovi ostalim optuženim.

Međutim, po ocjeni ovog suda, iznesenim navodima, kojima se ustvari dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka na koje se ukazuje žalbom, ne dovodi se u pitanje pravilnost činjeničnih utvrđenja u pobijanoj presudi, obzirom da iz razloga datih u pobijanoj presudi slijedi da je prvostepeni sud cijenio cjelovite iskaze svjedoka Š.S., E.D. te A.V. u odnosu na konkretne činjenice o kojima su se izjašnjavali u vezi sa pojedinim optuženim i krivičnim djelima za koja su optuženi oglašeni krivim te da je prvostepeni sud ocjenom iskaza tih svjedoka, pojedinačno i u međusobnoj vezi sa drugim dokazima, utvrdio konkretne činjenice opisane u činjeničnom opisu izreke pobijane presude. Osim toga, iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da se zaključak prvostepenog suda, da je optuženi M.O. zajedno sa optuženim A.om O. organizovao organiziranu grupu ljudi ne temelji na dijelovima iskaza svjedoka na koje se ukazuje žalbom, nego se taj zaključak temelji na drugim mnogobrojnim dokazima (subjektivne i objektivne prirode). Stoga se iznesenim

žalbenim navodima neosnovano dovodi u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi.

Žalbom optuženog M.O. se ukazuje da se više svjedoka „po svojoj slobodnoj volji izjasnilo o načinu davanja iskaza policijskim službenicima“, da su vršeni različiti oblici maltretiranja prema njima sve dok ne bi dali iskaz koji njima odgovara. Tako se ukazuje da su svjedoci E.S. i A.L. naveli da su njihove prve izjave poderane, svjedok E.D. je rekao da je tučen, maltretiran i vrijeđan od strane policije, da nije bio narkoman, da se svjedok E.D. žalio na postupanje policije i nisu ga pitali da li je pod uticajem opijata, kao ni svjedoka Š.S., da je svjedok A.V. rekao da nakon udesa nije psihički stabilan, a svjedok H.Č. je naveo da je u iskazu pisano kako je šta pasalo. Kako optuženi navodi, sve to je zanemario prvostepeni sud jer su svjedoci na glavnom pretresu po svojoj slobodnoj volji rekli da je istina ono što su pred sudom izjavili, pa je sud povrijedio odredbe člana 15. stav 2. i člana 288. stav 1. ZKP FBiH kada je poklonio vjeru iskazima svjedoka datim u policiji.

Ovi žalbeni navodi optuženog M.O. nisu osnovani. Najprije je potrebno ukazati da je prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude dao određene razloge zašto nalazi neosnovanim navode naprijed navedenih svjedoka, na koje ukazuje žalba optuženog, koji su se izjašnjavali o načinu davanja iskaza u policiji (da su iskazi dati pod prijetnjom, maltretiranjem i dr.) i pri tom se izjasnio za svakog svjedoka ponaosob, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi, niti ih dovodi u pitanje. Također se u žalbi, osim što se ukazuje na to šta su određeni svjedoci naveli u svom iskazu na glavnom pretresu, ne iznose argumenti koji bi date iskaze pomenutih svjedoka koji su se izjašnjavali o prijetnjama i pritiscima pri davanju iskaza učinili vjerovatnim, pa su ovi žalbeni prigovori paušalnog karaktera. Stoga ni ukazivanje u žalbi da zbog toga što je prvostepeni sud cijenio iskaze svjedoka iz istrage, a ne sa glavnog pretresa, sud nije na jednak način cijenio i činjenice koje idu u korist optuženim u smislu člana 15. stav 2. ZKP FBiH i da je povrijeđena odredba člana 288. stav 1. ZKP FBiH nije prihvatljivo. Naime, kako je već ranije obrazloženo, iskazi svjedoka iz istrage su predočavani svjedocima na glavnom pretresu i data im mogućnost da objasne ili pobiju svoj iskaz, a prvostepeni sud je dao razloge zašto je prihvatio iskaze svjedoka iz istrage, kojim razlozima se žalba ne bavi. Stoga se neosnovano žalbom optuženog M.O. tvrdi da su prihvatanjem iskaza svjedoka iz istrage povrijeđene odredbe člana 15. stav 2. i člana 288. stav 1. ZKP FBiH i da nisu na jednak način cijenjene činjenice koje optuženom idu u korist.

Optuženi M.O. žalbom osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja navodima da je tužiteljstvo uticalo na iskaze svjedoka i da se iskazima tih svjedoka nije mogla pokloniti vjera. Tako se u žalbi ukazuje na iskaz svjedoka D.P. koji je rekao da je prilikom svjedočenja kod tužiteljice rekao da nije tačno ono što je rekao u policiji i da on nikada od M nije kupovao drogu, a da mu je tužiteljica rekla da ima SMS poruka u kojoj traži od M drogu, iskaz svjedoka D.D. kojoj je prilikom svjedočenja tužiteljica odmahнула glavom da svjedoči onako kako je napisano u izjavi, iskaz svjedoka Š.S. koga je tužiteljica prilikom svjedočenja pitala da li je još nekoga vidio kada je dolazio kod E.a i „dobacila, M.“, da je svjedok to potvrdio. Međutim, navedene okolnosti, ne mogu dovesti u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, niti vjerodostojnost iskaza navedenih svjedoka obzirom da su se svjedoci u svojim iskazima izjašnjavali o njima poznatim

činjenicama i okolnostima koje su u vezi sa krivičnim djelima za koje su optuženi oglašeni krivim, a nakon što su od strane tužiteljstva upozoreni na dužnost kazivanja istine.

Ističući dijelove iskaza svjedoka A.T. koje je prvostepeni sud interpretirao u pobijanoj presudi „a koje svjedok nije rekao prilikom svjedočenja“ optuženi M.O. osporava vjerodostojnost iskaza navedenog svjedoka te navodi da svjedok nije rekao da M. i A. nabavljaju drogu i da to ne proizilazi iz njegovog iskaza, nego je rekao da on (M.) nabavlja drogu, da se nedosljednosti u iskazu svjedoka vide i u načinu upoznavanja optuženog sa ovim svjedokom (da se svjedok izjasnio na pitanje da li je M. šef, da nije). Međutim, iz sadržine iskaza svjedoka A.T. sa zapisnika sa glavnog pretresa od 13.06.2022. godine i sadržine tog iskaza koga je prvostepeni sud interpretirao u pobijanoj presudi (strana 89., pasus posljednji do strane 92., pasus prvi) proizilazi da u tim iskazima nema nikakvih razlika koji bi na bilo koji način upućivale na zaključak da ono što je sud naveo u pobijanoj presudi svjedok nije rekao, pa su suprotne žalbene tvrdnje netačne. Osim toga, sud nije dužan u svojoj presudi doslovno interpretirati sve što jedan svjedok izjavi, nego je dužan da navede bitnu sadržinu iskaza svjedoka ili drugih dokaza koja mu je, shodno članu 305. stav 7. ZKP FBiH, dovoljna da određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima dokazanim ili nedokazanim, kako je to u konkretnom slučaju i učinjeno.

Neosnovano se u žalbi optuženog M.O. tvrdi da je prvostepeni sud počinio povredu člana 288. stav 2., kao i člana 11. stav 2. ZKP FBiH zato što je tužitelju dozvolio da čita iskaz svjedoka A.A. i da pušta presretnute komunikacije tog svjedoka „iako se svjedok ne nalazi u prijedlogu dokaza optužbe koje treba izvesti na strani 16. optužnice“. Najprije je potrebno ukazati da tokom glavnog pretresa nije izveden dokaz čitanjem iskaza svjedoka A.A., kako se to proizvoljno ističe u žalbi nego je izveden dokaz slušanjem komunikacija ostvarenih između optuženih M.O., S.S., S.P. i A.K. sa licem A.A., pa je bez osnova pozivanje u žalbi na odredbu člana 288. stav 2. ZKP FBiH. Nadalje za iznesenu tvrdnju, da sud nije mogao dozvoliti izvođenje dokaza koji nije bio u prijedlogu iz optužnice optuženi nije ukazao na neku zakonsku odredbu kojoj je suprotno takvo postupanje, niti su navedeni razlozi zašto bi to bilo od uticaja na zakonitost izvedenog dokaza, pa s tim u vezi i na zakonitost pobijane presude u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, pa su ovi žalbeni navodi paušalnog karaktera.

Pobijajući navedenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi najprije ističe da prvostepeni sud nije raspravio prigovore nezakonitosti dokaza, kako je to naloženo rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 016875 23 Kž 10 od 25.04.2023. godine, a koji se odnose na naredbe za pretres pmv usmeno sačinjene od strane sudije Općinskog suda u Bosanskoj Krupi, a pismeno sačinjena od ovlaštenih službenih lica (broj 05-04/03-3-399/21AM od 06.05.2021. godine), jer se zbog nepostojanja službene zabilješke sudije za prethodni postupak koji je navodno izdao usmenu naredbu za pretres i zapisnika u smislu odredbe člana 70. stav 2. ZKP FBiH, kako se u žalbi navodi, ne može utvrditi da je sudija za prethodni postupak Općinskog suda u Bosanskoj Krupi izdao naredbu, a kako nema zabilješke niti zapisnika o istom jasno je da je takva naredba pismeno sačinjena od strane ovlaštenih službenih lica nezakonita, jer je pribavljena suprotno odredbi člana 70. stav 2. ZKP FBiH.

Suprotno žalbenim navodima, iz obrazloženja pobijane presude i razloga datih na strani 57., slijedi da je prvostepeni sud dao određene razloge u pogledu istaknutih prigovora od strane branitelja optuženih E.P. i S.P., kojima se dovodi u pitanje zakonitost naredbe o pretresu pmv na koju se ukazuje žalbom, pa se ne mogu prihvatiti osnovanim žalbeni navodi da je prvostepeni sud propustio raspraviti prigovore kako je to naloženo rješenjem Vrhovnog suda FBiH (rješenje broj 01 0 K 016875 23 Kž 10 od 25.04.2023. godine). Nadalje, iz obrazloženja pobijane presude slijedi da se prvostepena presuda uopće ne temelji na dokazima na koje se ukazuje žalbom branitelja (pismeno sačinjenoj naredbi ovlaštenih službenih lica broj 05-04/03-3-399/21AM od 06.05.2021. godine), kako je izričito navedeno u obrazloženju presude (na strani 57.) da je sud svoje zaključke u vezi sa drogom koja je pronađena kod svjedoka A.D. temeljio isključivo na iskazu ovog svjedoka. Stoga se prigovori branitelja optuženih koji se odnose na osporavanje zakonitosti naredbe za pretres pmv zbog nedostatka službene zabilješke sudije za prethodni postupak koji je navodno izdao usmenu naredbu za pretres ili zapisnika u smislu člana 70. stav 2. ZKP FBiH, ukazuju irelevantnim. S tim u vezi neosnovanim je ocjenjena i žalbena tvrdnja da se pobijana presuda temelji na nezakonitim dokazima na kojima se, shodno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH, presuda ne može zasnivati.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. ističe da je tužiteljstvo izvelo dokaz prikazivanjem nekoliko fotografija, ne sav sadržaj sa DVD nego parcijalno i nije čitalo prateće službene zabilješke već ih je samo identificiralo, što je suprotno odredbama člana 289. stav 4. i člana 296. stav 1. ZKP FBiH, te da je odbrana prigovorila da identifikaciju lica na fotografijama vrši tužitelj, da tužitelj nije pravilno identificirao lica, da sadržina službenih zabilješki ne odgovara navodima tužiteljstva. Po stavu branitelja optuženih, izvođenje dokaza na navedeni način nije u skladu sa odredbom člana 136. ZKP FBiH jer se dokazi dobiveni iz posebnih istražnih radnji izvođe uz pomoć osoba koje su provele istražne radnje, a fotografije ne odgovaraju sadržini zapisnika što je suprotno odredbama ZKP FBiH, a kako se presuda zasniva na DVD-ovima koji su djelimično prikazani i službenim zabilješkama koje nisu čitane, kako se u žalbi navodi jasno je da je sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 1. ZKP FBiH.

Iznesenim žalbenim prigovorima branitelja optuženih E.P. i S.P. se zakonitost pobijane presude ne dovodi u pitanje. Naime, u žalbi branitelja optuženih se ne tvrdi da na glavnom pretresu nisu prikazani fotografije, odnosno sadržaj DVD koji je mogao biti od značaja za utvrđenje pravilnog činjeničnog stanja u konkretnom predmetu, ili da se na fotografijama ili sadržaju DVD koji kao dokaz nije izveden i prikazan na glavnom pretresu temelji pobijana presuda, pa se ne može prihvatiti uopštena žalbena tvrdnja da je povrijeđena odredba člana 296. stav 1. ZKP FBiH. Nadalje, prema odredbi člana 276. stav 1. ZKP FBiH, stranke i branitelji imaju pravo pozvati svjedoke i izvoditi dokaze, a to dalje znači da je tužitelj kao stranka u postupku ovlašten izvoditi dokaze. Stoga su neosnovani žalbeni navodi da izvođenje dokaza od strane tužitelja nije u skladu sa odredbom člana 136. ZKP FBiH, a tim prije što je ovom zakonskom odredbom propisano da se tehnički snimci, isprave i predmeti pribavljeni pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, a ne da se ti dokazi izvođe uz pomoć osoba koje su istražne radnje provodile. Također, odredbom člana 136. ZKP FBiH (druga rečenica) propisano je da se, kada su u pitanju istražne radnje iz člana 130. stav 2. tačka e) i tačka f) ovog zakona prikriveni istražitelj i informator kao i osobe koje su provodile istražne radnje

se mogu saslušati kao svjedoci, ali navedene istražne radnje u konkretnom predmetu nisu ni provedene. Ovdje je potrebno ukazati da je i prvostepeni sud u pobijanoj presudi (strana 43. obrazloženja) dao jasne razloge zašto nalazi neosnovanim prigovore branitelja optuženih E.P. i S.P. da je u konkretnom slučaju neprimjenljiva odredba člana 136. ZKP FBiH, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi. Osim toga branitelj optuženih u žalbi ne tvrdi da je tokom postupka predložio izvođenje dokaza ispitivanjem osoba koje su provodile posebne istražne radnje u konkretnom predmetu i da je to smatrao potrebnim, iako je to mogao učiniti u smislu člana 274. stav 1. ZKP FBiH.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2., u vezi sa članom 15. stav 1. ZKP FBiH, branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da je odbrana ovih optuženih predložila vještačenje po vještacima neuropsihijatru i psihologu sa ciljem utvrđivanja odlučnih činjenica, to jeste da li su u vrijeme učinjenja predmetnih krivičnih djela optuženi D.P., koji je imao osamnaest godina i sedamnaest dana i optuženi E.P., koji je imao devetnaest godina, bili u stepenu duševnog razvoja da bi se mogli smatrati punoljetnim osobama. Kako je prvostepeni sud odbio taj prijedlog, koji je bio jedini dokazni prijedlog koji je odbrana ovih optuženih predložila, a s druge strane sud je dozvolio četiri vještačenja tužiteljstva, po stavu branitelja optuženih, jasno je da prvostepeni sud nije strankama omogućio jednak pristup sudu čime je povrijedio odredbu člana 15. ZKP FBiH, pa kako prvostepeni sud nije odbrani optuženih omogućio da se izvede dokaz vještačenjem po predloženim vještacima to je „pobijana presuda donijeta na bitnim povredama odredbe člana 312. stav 2., a u vezi sa članom 15. stav 1. ZKP FBiH“, te je takva nezakonita i ne može ostati na snazi.

U vezi sa ovim žalbenim navodima ovaj sud najprije ukazuje da iz odredbe člana 15. stav 1. ZKP FBiH, kojom je propisano da je sud dužan stranke i branitelja tretirati na jednak način i svakoj strani pružiti jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnoj raspravi, ne proizilazi da ta zakonska odredba podrazumijeva da se ocjena o tome da li su stranke tretirane na jednak način zasniva na broju predloženih i dozvoljenih dokaza od jedne stranke u odnosu na drugu stranku. Stoga, to što je prvostepeni sud, kako se u žalbi navodi, tužiteljstvu dozvolio četiri vještačenja, a odbio prijedlog branitelja optuženih E.P. i S.P. da se provede vještačenje na ranije navedene okolnosti, samo po sebi, ne upućuje na zaključak da stranke nisu tretirane na jednak način tokom postupka, a tim prije što su vještačenja predložena od strane tužiteljstva izvedena u odnosu na druge činjenice i okolnosti. Stoga se, po ocjeni ovog suda, u žalbi branitelja optuženih neosnovano tvrdi da je postupanjem prvostepenog suda na navedeni način, povrijeđena odredba člana 15. stav 1. ZKP FBiH i da je u vezi sa tim učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka, iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Ukazivanje branitelja optuženih E.P. i S.P. u žalbi da je prvostepeni sud u obrazloženju presude kao razlog odbijanja prijedloga odbrane za vještačenje optuženih po vještacima neuropsihijatru i psihologu naveo da odbrana nije ponudila medicinsku dokumentaciju u vezi njihovog duševnog razvoja, nije prihvatljivo. Naime, iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude (strana 45. i prva dva pasusa strane 46.) slijedi da je prvostepeni sud, osim toga što odbrana ne raspolaže bilo kakvom medicinskom dokumentacijom da su se optuženi uopće javljali nekom ljekaru ili koja bi eventualno ukazivala na bilo kakve poteškoće u njihovom razvoju, imao u vidu da su u momentu

provođenja posebnih istražnih radnji bili punoljetni, da optuženi nisu ukazivali tokom postupka na bilo kakve okolnosti, koje bi stvorile sumnju u pogledu psihičke razvijenosti optuženih, a ovi razlozi se žalbom ne dovode u pitanje. Ovdje je potrebno ukazati da se u smislu odredbe člana 12. tačka c) Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku mlađom punoljetnom osobom smatra osoba koja je navršila 18 a nije navršila 21 godinu života i čiji razvoj nije u tom nivou da bi se mogla smatrati punoljetnom osobom. Branitelj ovih optuženih, osim što u žalbi ukazuje na životnu dob optuženih E.P. i S.P., ne iznosi bilo kakvu argumentaciju da razvoj ovih optuženih nije bio na nivou da bi se mogli smatrati punoljetnim osobama, pa se neosnovanim ocjenjuju i žalbeni navodi da je prvostepeni sud pri donošenju pobijane presude prema optuženim E.P. i D.P., u smislu odredbe člana 361. stav 2. ZKP FBiH, te u skladu sa članom 1. i članom 70. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, bio dužan prema istim provoditi postupak kao prema mlađim punoljetnicima, te ustanoviti da li dolazi u obzir da se optuženim izrekne odgojna mjera u skladu sa članom 105. KZ FBiH. Stoga se ne može prihvatiti osnovanim žalbenom tvrdnjom da je povredama u žalbi citiranih odredaba ZKP-a FBiH (član 15. stav 1., član 361. stav 2. ZKP FBiH) učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da iz obrazloženja pobijane presude ne proizilazi kako i na koji način je prvostepeni sud utvrdio da su optuženi počinili krivična djela, na način i u vrijeme kako je navedeno u izreci presude, da je prvostepeni sud generalizirao sve optužene u pogledu njihove vinosti bez obrazloženja i utvrđivanja činjenica za svakog od optuženih, što je obaveza suda normirana odredbom člana 300. stav 1. ZKP FBiH, pa kako je, po navodima u žalbi, potpuno izostalo obrazloženje presude u odnosu na žalitelje to presudu, samo po sebi, čini nerazumljivom i nezakonitom.

Međutim, suprotno žalbenim navodima, u obrazloženju pobijane presude (od strane 46. do 163.) prvostepeni sud se pozvao na konkretne dokaze, te nakon ocjene i analize tih dokaza (strane 164. do 168.), dao određene razloge za svoje utvrđenje da iz tih dokaza proizilazi da su optuženi, svaki pojedinačno, pa i optuženi E.P. i D.P., učinili krivična djela za koja su oglašeni krivim. Također je prvostepeni sud u obrazloženju presude naveo razloge koji se tiču vinosti svih optuženih, odnosno da su optuženi bili svjesni svojih djela i htjeli njihovo izvršenje, pa se iznesenim žalbenim navodima, po ocjeni ovog suda, zakonitost pobijane presude ne dovodi u pitanje.

Navodi branitelja optuženih E.P. i S.P. da činjenični opis krivičnih djela ne opisuje protivpravnu radnju optuženog S.P. jer KZ FBiH ne poznaje termin „najčešće“, nema radnje izvršenja i u konkretnom slučaju nije na nesumnjiv način utvrđeno da se u radnjama optuženog S.P. stiču obilježja krivičnog djela iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, su neprihvatljivi. Prije svega treba ukazati da su optuženi u ovom krivičnom predmetu, pa i optuženi D.P., oglašeni krivim da su učinili krivična djela iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, činjenično opisane u više tačaka izreke presude, a branitelj u žalbi ne konkretizuje u odnosu na koju tačku izreke presude nije opisana protivpravna radnja izvršenja optuženog S.P., pa su ovi navodi paušalnog karaktera. Osim toga, ni navođenje termina „najčešće“ u činjeničnom opisu, samo po sebi, ne upućuje na zaključak da u činjeničnom opisu krivičnog djela nije opisana radnja, način ili vrijeme izvršenja krivičnog djela.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. žalbom pobija prvostepenu presudu navodima da prvostepeni sud nije raspravio prigovore nezakonitosti iskaza svjedoka Elmira Kamenice, odnosno zapisnika o saslušanju svjedoka iz istrage i da je potpuno zanemario navode svjedoka da je prilikom davanja iskaza bio pod narkoticima i da izjavu nije dao dobrovoljno, da je prisilno doveden na štakama, te da su mu prije davanja iskaza puštani razgovori i čitane poruke koje su pribavljene po osnovu provođenja posebnih istražnih radnji i da je izjavu dao isključivo na osnovu tih poruka. Međutim, prvostepeni sud je (strana 62. i strana 111. obrazloženja presude) cijenio sve prigovore istaknute od strane branitelja optuženih u pogledu osporavanja iskaza pomenutog svjedoka i u vezi sa tim dao razloge zašto smatra te prigovore neosnovanim, pa je suprotna žalbena tvrdnja neprihvatljiva.

Uopšteni žalbeni navodi branitelja optuženih E.P. i S.P. da su prilikom ispitivanja svjedoka policijski službenici nezakonito koristili i predočavali podatke i informacije dobijene temeljem radnji iz člana 130. ZKP FBiH, te na taj način „kompromitovali iskaze pribavljene posebnim istražnim radnjama i kontaminirali iskaze svjedoka“, te da se zbog toga iskazi dati u istrazi nisu smjeli predočavati svjedocima i da je takvo postupanje nezakonito i svi dokazi koji su proistekli iz takvog iskaza da se „po načelu plodova otrovne voćke“ imaju smatrati nezakonitim, se zbog svoje paušalnosti nisu mogli prihvatiti osnovanim. Također je uopštena tvrdnja da je ispitivanje svjedoka od strane tužiteljstva i priprema svjedoka pred suđenje učinjeno suprotno članovima 95. do 105. ZKP FBiH, i da su iskazi svjedoka pribavljeni na nezakonit način, odnosno na način koji nije normiran članom 11. ZKP FBiH, neprovjerljiva, budući da se u žalbi ne konkretizuje koji svjedok je saslušan ili ispitan suprotno zakonskim odredbama na koje se ukazuje žalbom, a niti se konkretizuje u odnosu na iskaz kog svjedoka i konkretno kojom radnjom tužiteljstva je dati iskaz određenog svjedoka i zašto doveden u pitanje.

Žalbene navode branitelja optuženih E.P. i S.P. da je izvođenje dokaza, čitanje iskaza svjedoka E.Ć. u suprotnosti sa odredbom člana 288. stav 2. ZKP FBiH ovaj sud ocjenjuje neprihvatljivim. Naime, ta tvrdnja branitelja optuženog se zasniva na okolnosti da je prvostepeni sud bio upoznat da je tužiteljstvu dostupna informacija da se svjedok E.Ć. nalazi u A., te da je svjedok prilikom davanja iskaza bio upozoren na obavezu u slučaju promjene adrese i da se stoga ne može smatrati da nije dostupna sudu. Međutim, okolnosti da je tužiteljstvo imalo informaciju da se svjedok nalazi u A. i da je svjedok prilikom davanja iskaza upozoren na obavezu u slučaju promjene adrese, same po sebi, ne ukazuju da nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti iz člana 288. stav 2. ZKP FBiH, da se iskaz pomenutog svjedoka čita na glavnom pretresu. Žalba zanemaruje činjenicu da iz razloga pobijane presude slijedi da je za svjedoka E.Ć., kojoj je tokom postupka upućen poziv na poznatu adresu da pristupi na glavni pretres, poziv vraćen sa naznakom da je svjedok nepoznat na datoj adresi, da Sudska policija po naredbi suda svjedoka nije pronašla na ranije poznatoj adresi u BiH, niti je mogla doći do bilo kakvih saznanja o nekoj mogućoj adresi svjedoka ili da svjedok boravi na području BiH, što opravdava zaključak prvostepenog suda da se svjedok ne može pronaći. Navedene okolnosti se ni žalbom branitelja optuženog ne dovode u pitanje, a one, i po ocjeni ovog suda, opravdavaju stav prvostepenog suda da su ispunjeni uvjeti iz člana 288. stav 2. ZKP FBiH da se zapisnik o saslušanju svjedoka E.Ć. od 27.07.2021. godine pročita na glavnom pretresu, pa

postupanjem na takav način nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, na koju se žalbom ukazuje.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da je tužiteljstvo u odnosu na tačku 13. optužnice (što odgovara tački I. podtačka 13. izreke presude) izmijenilo činjenični opis do te mjere da je „žaliteljima stavljeno na teret ono što im nije stavljeno na teret ni podizanjem optužnice“, da optuženi nisu saslušani na te okolnosti u smislu člana 240. stav 3., u vezi sa članom 92. stav 2. ZKP FBiH, pa se optužnica nije mogla mijenjati na štetu optuženih, koje prigovore prvostepeni sud nije pravilno obrazložio u smislu odredbe člana 305. stav 7. ZKP FBiH što je bio dužan učiniti, te odbiti optužbu u odnosu na ovu tačku.

Međutim, prvostepeni sud je u pobijanoj presudi dao razloge za svoj zaključak da se izmijenjenom optužnicom na naprijed navedeni način optuženima ne stavlja na teret novo krivično djelo koje nije ranije obuhvaćeno optužnicom, nego da se radi o izmjeni optužnice u skladu sa činjeničnim stanjem proizašlim iz izvedenih dokaza. Nadalje, iz stanja u spisu slijedi da su optuženi, tada osumnjičeni E.P. i D.P. ispitani prije podizanja optužnice u konkretnom predmetu u pogledu djela koje je bilo predmet optužnice zbog čega predmetna optužnica nije podignuta suprotno odredbi člana 240. stav 3., u vezi sa članom 92. stav 2. ZKP FBiH. S tim u vezi se neosnovano dovodi u pitanje nemogućnost izmjene optužnice u situaciji kada je optužnica izmijenjena na štetu optuženih, jer žalba zanemaruje da shodno odredbi člana 290. ZKP FBiH, tužitelj može izmijeniti optužnicu ako izvedeni dokazi ukazuju na izmijenjeno činjenično stanje izneseno u optužnici. U tom slučaju tužitelj je ovlašten i da vrši izmjenu činjeničnog stanja iznesenog u optužnici na način koji je nepovoljniji za optuženog. Stoga su neosnovani žalbeni navodi u kojima se tvrdi da je postupljeno suprotno odredbi člana 240. stav 3. u vezi sa članom 92. stav 2. ZKP FBiH.

Iz istih, naprijed navedenih razloga, neosnovanim su ocijenjeni po svojoj sadržini istovjetni žalbeni navodi branitelja optuženog A.K. kojima se ukazuje da je izmjenom činjeničnog opisa optužnice na glavnom pretresu održanom dana 18.09.2023. godine (koja se odnosi na tačku 13. optužnice) učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) i stav 2. ZKP FBiH. Ovo posebno što se u žalbi ne ukazuje da optuženi A.K. nije bio u mogućnosti iznositi svoju odbranu u vezi sa navedenom izmjenom u činjeničnom opisu optužnice. Također, na pravilnost pobijane presude nije od uticaja ukazivanje branitelja optuženog A.K. na stav u odluci Suda BiH broj S1 2 K 024760 19 Kž 2 od 11.11.2019. godine, jer se ne radi o istoj procesnoj situaciji kao u konkretnom predmetu, budući da optuženom A.K. izmijenjenom optužnicom nije stavljeno na teret krivično djelo za koje optužnicom nije bio optužen.

Nadalje, branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da prvostepeni sud potpuno pogrešno tumači i raspravlja prigovor odbrane jer je odbrana na raspravnom zapisniku sa nastavka glavnog pretresa dana 13.06.2022. godine, a nakon što je Tužiteljstvo USK ponovo počelo izvođenje dokaza pribavljenih iz posebnih istražnih radnji, prigovorila nezakonitosti izvođenja dokaza ističući „ovo je peti ili šesti nastavak suđenja gdje tužiteljstvo provodi dokaze suprotno odredbama člana 136. ZKP FBiH. Naime, ovo što radi tužiteljstvo su posebni dokazi koje mi saslušavamo, to jeste ovi razgovori su posebni dokazi koji su pribavljeni posebnim istražnim radnjama i koje razgovore bi trebalo posredstvom istražitelja policijske agencije da se puštaju ovdje. To su posebni dokazi. Kod

nas ovdje pušta uvaženi kolega kojeg vi niste identificirali. Mi znači ne znamo ni ko je on“. Dalje u žalbi navodi da je iz navoda tužiteljstva vidljivo (isti raspravni zapisnik od 13.06.2022. godine) da dokaze iz posebnih istražnih radnji ne izvodi tužitelj već IKT tužiteljstva, a izvođenje dokaza od strane IKT tehničara nastavljeno je i u ponovljenom postupku prilikom odabira fotografija i puštanja istih na glavnom pretresu od strane uposlenika tužiteljstva, što znači da dokaze u smislu člana 136. ZKP FBiH izvodi nepoznata osoba za koju sud ima saznanja da je IKT tehničar iako ZKP FBiH „ne poznaje IKT tehničara, niti daje mogućnost reproduciranja isječaka razgovora“. Po navodima u žalbi, jasno je da prvostepeni sud nije raspravio prigovor odbrane, a što je bio dužan učiniti u smislu odredbe člana 305. stav 7. ZKP FBiH, jasno je da predmetne dokaze nije izvodio tužitelj, već IKT tehničar, a da odbrana nije prigovorila da ove dokaze treba izvoditi vještak, već lice iz policijske agencije koje je radnje provodilo, a nikako IKT tehničar, koji kao lice nije opisano u ZKP FBiH da može izvoditi dokaze, a posebno što prvostepeni sud takvo lice nije identificirao u sudnici.

Po ocjeni ovog suda, ovi žalbeni navodi ne mogu dovesti u pitanje zakonitost pobijane presude. Najprije, žalbena tvrdnja da odbrana optuženih nije prigovorila nezakonitosti izvođenja dokaza od strane tužiteljstva nego da je ukazivala da je nezakonito izvođenje dokaza od strane IKT tehničara, je suprotna sadržini spisa i žalbenim navodima gdje se jasno navodi „ovo je peti ili šesti nastavak ovog suđenja gdje tužilaštvo provodi dokaze suprotno odredbama člana 136. ZKP-a FBiH“. Iz iznesenih žalbenih navoda, kao i obrazloženje istih jasno slijedi da se suštinski prigovara načinu izvođenja dokaza od strane tužiteljstva, za čije izvođenje su korištena tehnička sredstva i pomoć IKT tehničara. Kako je prvostepeni sud dao konkretne razloge zašto smatra neosnovanim istaknute prigovore odbrane optuženih koji se tiču načina izvođenja dokaza od strane tužiteljstva neprihvatljiva je žalbena tvrdnja da sud pogrešno tumači i raspravlja te prigovore. Osim toga, iz navoda žalbe slijedi da ni za branitelja optuženih nije upitno da je na glavnom pretresu bio prisutan IKT tehničar tužiteljstva i da je on „puštao razgovore i prisustvovao prilikom odabira fotografija“, dakle pružao tehničku pomoć tužitelju pri izvođenju dokaza, pa okolnost da IKT tehničar nije identifikovan, sama po sebi, ne dovodi u pitanje zakonitost načina izvođenja dokaza na glavnom pretresu. Ovo tim prije što ni obrazloženje žalbe ne sadrži bilo kakvu argumentaciju koja bi upućivala na zaključak da je to bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Ni tvrdnja branitelja optuženih S.P. i E.P. da je, u smislu člana 136. ZKP FBiH, dokaze pribavljene provođenjem posebnih istražnih radnji trebalo izvoditi lice iz policijske agencije koje je te radnje provodilo nije prihvatljiva, budući da je odredbom člana 276. stav 1. ZKP FBiH propisano da stranka i branitelj imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze. S tim u vezi je bez uticaja na zakonitost pobijane presude ukazivanje na stav iz odluke Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 027665 19 Kž 22 od 10.09.2019. godine, jer iz navedene odluke ne proizilazi, kako se proizvoljno navodi u žalbi, da je sud utvrdio da dokaze pribavljene posebnim istražnim radnjama na glavnom pretresu pušta i reproducira te pojašnjava ovlašteno službeno lice koje je učestvovalo u provođenju istih nego se sud izjasnio da, u situaciji kada je ovlaštena službena osoba koja je učestvovala u provođenju posebnih istražnih radnji kao svjedok ispitivana i prisutna na glavnom pretresu, nema smetnji da se ta osoba izjašnjava o konkretnim presretnutim komunikacijama i razgovorima.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi navodi da je nejasno iz čega prvostepeni sud izvodi zaključak da je branitelj ovih optuženih generalno prigovorio zakonitosti dokaza i prigovor smatrao paušalnim, jer se branitelj, iznoseći takav zaključak poziva na odredbe ZKP-a FBiH cijeneći praksu viših sudova i to posebno u odnosu na nezakonitost dokaza. U žalbi se potom ukazuje da su prigovori odbrane „O kojim fotografijama se radi? Ko se nalazi na istim? Kad su snimljene osobe? Da li za navedenu radnju postoji naredba, a ako postoji koji je broj i od kojeg datuma?“ i drugo. Međutim, ovako neodređene i nekonkretnizovane žalbene prigovore u smislu tačnog određenja na konkretno koje dokaze se oni odnose ovaj sud nije bio u prilici ispitati.

Žalbeni navodi branitelja optuženih E.a i S.P. da je optuženim povrijeđeno pravo na odbranu jer se „podtačka 3.“ temelji isključivo i jedino na iskazu svjedoka H.Ć. datom u istrazi, iako se morao cijeliti iskaz svjedoka sa glavnog pretresa, odnosno iskaz koji je svjedok dao pod zakletvom pred sudom u ponovnom postupku, te da je time učinjena bitna povreda odredba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, nisu osnovani. Naime, odredbom člana 296. stav 1. ZKP FBiH je propisano da sud presudu zasniva na činjenicama i dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu. Iz sadržine spisa i razloga pobijane presude slijedi da je svjedoku H.Ć., prilikom ispitivanja na glavnom pretresu predočavan iskaz iz istrage, te svjedoku omogućeno da objasni ili pobije prethodni iskaz. U takvoj situaciji, kada je svjedoku prilikom neposrednog ispitivanja na glavnom pretresu predočen iskaz iz istrage ima se smatrati da je taj dokaz izveden na glavnom pretresu, pa s tim u vezi, ocjenom iskaza svjedoka iz istrage nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženih, niti je povrijeđena odredba člana 296. stav 1. ZKP FBiH, kako se proizvoljno tvrdi u žalbi. Nadalje, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude (strana 94., pasus posljednji i strana 95., pasus prvi i drugi) dao određene razloge zašto i u kom dijelu iskazu svjedoka H.Ć. datom na glavnom pretresu nije poklonio vjeru, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi. Osim toga, nijedna zakonska odredba ne obavezuje sud da cijeni samo iskaz svjedoka sa glavnog pretresa, a ne i iskaz dat u toku istrage kada je iskaz iz istrage predočavan svjedoku prilikom njegovog ispitivanja na glavnom pretresu, niti se žalbom ukazuje na neku zakonsku odredbu iz koje bi takva obaveza proizlazila. Nasuprot tome, obaveza suda je da ocijeni vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH kako je to prvostepeni sud i učinio u konkretnom slučaju. Stoga ovaj sud nalazi da se žalbom branitelja optuženih E.P. i S.P. prvostepena presuda neosnovano pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2., u vezi sa članom 296. stav 1. ZKP FBiH.

Branitelj optuženog A.K. u žalbi ističe da, kada je u pitanju tačka I, 20. optužnice i izreke presude, radnje tajnog praćenja određene naredbom broj 01 0 K 016875 21 Kpp 8 od 16.06.2021. godine, koje su stupile na snagu 20.06.2021. godine (pa je očigledno da je radnja iz tačke I, 20. učinjena od 11.05.2021. godine do 23.06.2021. godine) pokrivena naredbom samo dva dana, u kom periodu pokrivenim naredbom nema nikakvih dokaza u odnosu na ovog optuženog, pa su svi dokazi, kako se u žalbi navodi prije stupanja na snagu naredbe nezakoniti i pribavljeni povredama odredaba krivičnog postupka i na istima shodno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH sud ne može zasnivati svoju odluku.

Najprije, prema odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH, sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i Međunarodnim ugovorima koje je BiH ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona. Dakle, iz navedene zakonske odredbe slijedi da je neophodno utvrditi da je određen dokaz pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih jasno određenim pravnim aktima ili bitnim povredama ZKP FBiH. Nadalje iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude (strana 106. posljednja dva pasusa i strana 107.) slijedi da je prvostepeni sud dao konkretne razloge zašto nije osnovan prigovor branitelja optuženog A.K., da je sve što je pribavljeno prije 20.06.2021. godine posebnim istražnim radnjama (nadzor i tehničko snimanje komunikacija i trajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima) u odnosu na optuženog A.K. nezakonito, iako su posebne istražne radnje stupile na snagu tek 20.06.2021. godine. Pri tome je prvostepeni sud imao u vidu da je naredbom Kantonalnog suda u Bihaću o provođenju posebne istražne radnje broj 01 0 K 016875 21 Kpp od 15.04.2021. godine određena posebna istražna radnja iz člana 130. stav 2. tačka a) ZKP FBiH u odnosu na M.O., A.O., E.P. i S.P. počev od 20.04.2021. godine, da je naredbom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 21 Kpp 2 od 18.05.2021. godine, produžena posebna istražna radnja nadzora i tehničkog snimanja telekomunikacija u odnosu na A.O., M.O., E.P. i S.P., te određena u odnosu na S.S. u trajanju od mjeseca dana počev od 20.05.2021. godine, a istom naredbom je u odnosu na navedena lica određena i posebna istražna radnja iz člana 130. stav 2. tačka d) ZKP FBiH – trajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima, da bi se potom naredbom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 016875 21 Kpp 8, od 16.06.2021. godine produžile posebne istražne radnje iz člana 130. stav 2. tačke a) i d) ZKP FBiH u odnosu na A.O., M.O., E.P., S.P. i S.S., te obje te posebne istražne radnje određene i u odnosu na A.K. u trajanju od mjesec dana počev od 20.06.2021. godine. Kako nalazi prvostepeni sud, posebne istražne radnje u odnosu na optuženog A.K. određene su obzirom da je na osnovu ranije donesenih naprijed navedenih naredbi slučajno otkriveno krivično djelo i u odnosu na optuženog, tada osumnjičenog A.K.. Prvostepeni sud je imao u vidu odredbu člana 134. ZKP FBiH kojom je propisano da se ne mogu koristiti kao dokaz informacije i podaci dobiveni poduzetim radnjama iz člana 130. ovog zakona ako se ne odnose na krivično djelo iz člana 131. ovog zakona, te zaključio da su dokazi pribavljeni posebnim istražnim radnjama u odnosu na optuženog A.K. i prije 20.06.2021. godine, kao slučajni nalaz, zakonito pribavljeni. Navedeni razlozi prvostepenog suda se žalbom ne dovode u pitanje, a dati razlozi imaju utemeljenja u zakonskim odredbama na koje se pozvao prvostepeni sud.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj optuženog A.K. u žalbi tvrdi da postoji protivrječnost između izreke pobijane presude i datih razloga u obrazloženju, koja se ogleda u tome što je prvostepeni sud, kada je u pitanju ocjena dokaza u vezi sa postojanjem organizirane grupe ljudi koju su navodno organizirali M. i A.O., cijenio samo dijelove iskaza svjedoka koji terete optuženog, ali istovremeno nije cijenio iskaze svjedoka koji idu u prilog optuženom A.K. i koji su potvrdili da samo poznaju ovog optuženog, a da se sa njim nisu dogovarali ili od njega nisu kupovali opojnu drogu, te iskaze drugih svjedoka iz kojih proizilazi da uopće ne poznaju optuženog.

Međutim, iz razloga pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud dao određene razloge na kojima temelji svoj zaključak da je optuženi A.K., kao član organizirane grupe ljudi učinio krivična djela za koja je oglašen krivim, pozivajući se pri tome na konkretne dokaze, pa stoga izreka pobijane presude nije protivrječna datim razlozima i nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kako se neosnovano tvrdi u žalbi. Žalbeni navodi branitelja da prvostepeni sud nije cijenio iskaze svjedoka u cjelosti ili da neke iskaze svjedoka uopće nije cijenio se ustvari odnose na osporavanje utvrđenog činjeničnog stanja.

U vezi sa prednje navedenim, neosnovanim su ocjenjeni i žalbeni navodi branitelja optuženog A.K. da obrazloženje pobijane presude nema razloga o odlučnim činjenicama i da ne sadrži ocjenu dokaza koji potkrepljuju tvrdnju odbrane da optuženi A.K. nije mogao biti član organizirane grupe ljudi, da prilikom pretresa porodične kuće, objekata i optuženog nije pronađena nikakva opojna droga, da vještačenjem nije potvrđena nikakva komunikacija ovog optuženog i bilo kojeg od saoptuženih koji su navodno organizatori ili članovi grupe ili bilo kojim konzumentom opojne droge, te da je jasno da ne postoje dokazi da je optuženi pripadao organiziranoj grupi ljudi. Naime, prvostepeni sud je izvršio ocjenu svih izvedenih dokaza te, uz pozivanje na konkretne dokaze, dao jasne i određene razloge za svoj zaključak da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi i da je učinio krivična djela za koja je oglašen krivim pobijanom presudom, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Navodi u žalbi kojima se ukazuje na određene dokaze iz kojih, po stavu branitelja, se ne može izvući zaključak o pripadnosti grupi optuženog A.K., se mogu odnositi samo na osporavanje pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja o čemu će se ovaj sud izjasniti u okviru tog žalbenog osnova.

Branitelj optuženog A.K. u žalbi ističe da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, jer tužiteljstvo nije izvelo dokaze kojima se van razumne sumnje moglo utvrditi da je optuženi bio svjestan i znao da djeluje kao član organizirane grupe ljudi, niti da je preuzimao drogu od A. i M.O., da je istu čuvao, pakovao, isporučivao ili prodavao, da nije dokazano postojanje organizirane grupe ljudi, kako to propisuje član 2. tačka 17. KZ FBiH (pravilno član 2. tačka 20. KZ FBiH), te da u vezi sa tim presuda nije obrazložena u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, zbog čega je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Suprotno iznesenim žalbenim navodima, prvostepeni sud je u pobijanoj presudi (strane 156. do 165., te strane 167. i 168. obrazloženja) dao jasne i dovoljne razloge na kojima temelji svoj zaključak o postojanju organizirane grupe ljudi, da je i optuženi A.K. postao članom te organizirane grupe ljudi, te da je u okviru te grupe preduzimao konkretne radnje za koje je oglašen krivim. Pri tome se prvostepeni sud pozvao na konkretne dokaze na kojima temelji pomenute zaključke, pa se neosnovanim ukazuju žalbeni navodi da je zbog nedostatka razloga o navedenim odlučnim činjenicama učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Branitelj optuženog S.S. u žalbi ističe da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama i da je potpuno izostalo obrazloženje u odnosu na ovog optuženog, jer je sud generalizirao sve optužene, iako je bio dužan u pogledu njihove vinosti i radnji učinjenja

krivičnih djela utvrđivati činjenice za svakog od optuženih, što je obaveza prvostepenog suda po odredbi člana 300. stav 1. ZKP FBiH, što prvostepenu presudu čini nerazumljivom i nezakonitom. Na osnovu sadržine ovih žalbenih navoda može se zaključiti da se oni odnose na bitnu povredu krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Međutim, ovi žalbeni navodi branitelja optuženog S.S. nisu osnovani budući da je prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude naveo dovoljne razloge koji se odnose na vinost svih optuženih ponaosob, pa i optuženog S.S., kao i razloge za utvrđivanje činjenica i okolnosti na osnovu kojih zaključuje da je optuženi S.S. učinio krivična djela za koja je oglašen krivim. Stoga, u pobijanoj presudi nisu izostali razlozi o tim odlučnim činjenicama, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se ukazuje žalbom. Osim toga, potrebno je ukazati da odredba člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH ili nekom drugom odredba ovog zakona nerazumljivost presude ne propisuje kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, kako se to u žalbi branitelja optuženog navodi.

Neosnovano se žalbom branitelja optuženog S.S. prvostepena presuda pobija ukazivanjem da je u činjeničnom opisu krivičnih djela iz optužnice trebalo sadržajno navesti činjenice i okolnosti koje predstavljaju bitna obilježja predmetnih krivičnih djela u smislu opisa realne djelatnosti i konkretizacije postupanja svih optuženih, od optuženog A.O. do optuženog S.S. i drugih, koja bi „nosila značajku radnje izvršenja grupe ljudi“ u smislu vremena i načina njihovog organizovanja i pripadništva grupi, kao i činjenice i okolnosti subjektivne svijesti i volje da optuženi djeluju kao organizirana grupa ljudi, ukazujući da je u odredbi člana 300. stav 1. ZKP FBiH propisano da će u presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud izreći za koje djelo se oglašava krivim uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježje krivičnog djela.

Naime, činjenični opis krivičnih djela u izreci pobijane presude, kao i u optužnici, sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze radnje izvršenja koje je preduzeo svaki optuženi ponaosob, pa i optuženi S.S., kao i činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi vrijeme i način njihovog organizovanja i pripadnosti grupi (pri čemu su te radnje, suprotno žalbenim navodima, u dovoljnoj mjeri konkretizovane), a i one koje se odnose na subjektivni odnos, odnosno svijest i volju optuženih prema djelima za koja su oglašeni krivim.

Nadalje, branitelj optuženog S.S. u žalbi ističe da je posebne istražne radnje trebalo provesti u skladu sa članovima 130. do 136. ZKP FBiH, da tužitelj nije dokazao postojanje osnova sumnje zbog koje bi se naredba o provođenju posebnih istražnih radnji mogla odobriti, da naredba nije sadržavala razloge iz kojih je vidljivo da se dokazi na drugi način nisu mogli pribaviti i da je njihovo pribavljanje povezano sa nesrazmjernim teškoćama, pa kako je došlo do propusta u proceduri provođenja posebnih istražnih radnji, radi se o nezakonitom dokazu na kome se ne može temeljiti odluka suda, shodno članu 11. stav 2. ZKP FBiH, niti na dokazima koji predstavljaju „plod otrovne voćke“, a prije svega to su nalaz i mišljenje vještaka „kao i iskazi svjedoka koji su bili upoznati sa sadržajem presretnutih razgovora od strane ovlaštenih službenih lica koji su ih saslušavali“.

Međutim, iz stanja spisa slijedi, a kako je već ranije obrazloženo, da su naredbe kojima je određeno provođenje posebnih istražnih radnji sadržavale sve elemente propisane

odredbom člana 130. stav 1. i stav 2. ZKP FBiH, obzirom da je u istima navedeno da postoje osnovi sumnje da su lica određena u naredbi učinili krivična djela, da su se osnovi sumnje temeljili na konkretnim dokazima te da naredbe sadrže i obrazloženje da se u konkretnom slučaju dokazi na drugi način ne mogu pribaviti ili da bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama. Stoga se neosnovano u žalbi branitelja optuženog S.S. tvrdi da posebne istražne radnje nisu provedene u skladu sa odredbama člana 130. do 136. ZKP FBiH i da su dokazi pribavljeni provođenjem tih istražnih radnji nezakoniti dokazi na kojima se shodno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH ne može zasnovati sudska odluka. Osim toga, branitelj optuženog u žalbi nije konkretizovao nijednu naredbu kojom je određeno provođenje posebnih istražnih radnji na osnovu koje su eventualno pribavljeni dokazi koji bi predstavljali „plod otrovne voćke“, pa su ovi žalbeni navodi paušalnog karaktera. Također se neosnovano u žalbi ističe da su iskazi svjedoka koji su bili upoznati sa sadržajem razgovora od strane ovlaštenih službenih lica koja su ih saslušavali nezakoniti dokazi jer se u žalbi ne argumentuje da je eventualno takvo postupanje ovlaštenih službenih lica suprotno nekoj zakonskoj odredbi ZKP FBiH.

Isticanje branitelja optuženog S.S. u žalbi da je odbrana u toku cijelog postupka ukazivala na nezakonito postupanje tužitelja koji je u toku glavnog pretresa čitao i obrazlagao sadržaj presretnutih razgovora, što je neprihvatljivo jer tužitelj nije stručno osposobljena osoba za objašnjenje i obrazloženje izvođenja dokaza dobijenih preduzetim posebnim istražnim radnjama i da bi, po odbrani, to mogao činiti samo kvalificirani vještak koji je vršio konkretno vještačenje, se ne može prihvatiti osnovanim. Naime, žalba zanemaruje da u smislu odredbe člana 276. stav 1. ZKP FBiH stranka i branitelji imaju pravo pozivati svjedoka i izvoditi dokaze, što znači da je tužitelj ovlašten izvoditi dokaze na glavnom pretresu. Obzirom da se u konkretnom slučaju radilo o dokazima koji su ranije pribavljeni, odnosno evidentiranim sadržajima presretnutih razgovora onda nije nužno da takve dokaze izvodi stručno osposobljena osoba ili kvalificirani vještak kako se paušalno iznosi u žalbi branitelja. Stoga nije osnovan žalbeni navod branitelja optuženog da je tokom cijelog postupka postupanje tužitelja pri izvođenju dokaza bilo nezakonito, pa je s tim u vezi bez osnova pozivanje na stav zauzet u presudi Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 027665 19 Kž 2 od 10.09.2019. godine, jer se ne radi o istoj procesnoj situaciji, budući da je u tom predmetu kao svjedok ispitana ovlaštena službena osoba koja je učestvovala u provođenju posebnih istražnih radnji, što nije slučaj u konkretnom predmetu.

Suprotno žalbenim navodima branitelja optuženog S.S., prvostepeni sud nije učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kada tokom glavnog pretresa nije odlučio o prigovorima odbrane koji se odnose na prigovore nezakonitosti dokaza. Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude dao razloge zašto smatra osnovanim ili neosnovanim prigovore odbrane ističane tokom postupka pa je odbrani poznato kakav je stav suda u vezi sa tim prigovorima. Ni u žalbi branitelja optuženog se ne tvrdi da je optuženom S.S. zbog toga što o istaknutim prigovorima nije odlučeno u toku glavnog pretresa, osujećeno pravo na djelotvornu odbranu, pa stoga nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se ukazuje žalbom.

Neosnovano se žalbom branitelja optuženog S.S. prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH tvrdnjom da je prvostepeni sud, kada je smatrao da su optuženi koristili neke riječi („ona

dva“, „ono“, „sa tri“, „petaka“, „jedan“, „pet“, „jedan za 50,00 KM“, i dr.) koje bi se odnosile na drogu, trebao navesti i objasniti zbog čega smatra da se takve riječi moraju tumačiti kao da se govori o drogi ili da su korištene riječi u vezi sa njom, a kako to nije učinjeno, po stavu branitelja optuženog, pobijana presuda ne sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama.

Međutim, iz obrazloženja pobijane presude je vidljivo da je prvostepeni sud dao određene razloge na kojima temelji svoj zaključak da se šifrirani razgovori između svjedoka i optuženih odnose na opojnu drogu, isporuku i novčane naknade (strana 163., pasus treći), prije svega, imajući u vidu da su ispitani svjedoci u svojim iskazima pojasnili da su razgovore u vezi sa drogom vodili oprezno i šifrirano, te da su svjedoci u svojim iskazima (svjedoci A.D., E.K., B.D., F.Lj., D.D., J., A.Lj. i dr.) pojasnili da su se, u žalbi ranije navedene riječi koje su korištene odnosile na drogu. Stoga pobijana presuda sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju se neosnovano ukazuje u žalbi. S tim u vezi je neosnovano pozivanje u žalbi na stav ovog suda zauzet u rješenju broj 04 0 K 004818 15 Kž 7 od 07.07.2016. godine, budući da iz istog slijedi da pobijana odluka u tom predmetu nije uopće sadržavala razloge o navedenim činjenicama, što nije konkretan slučaj.

Pravilnost i potpunost činjeničnog stanja utvrđenog u pobijanoj presudi branitelj optuženih A.O. i M.O. dovodi u pitanje navodima u žalbi da iz sadržaja izvedenih dokaza posve jasno proizilazi da ovi optuženi svojim djelovanjem nisu poduzeli niti jednu aktivnost koja bi bila usmjerena na stvaranje grupe ljudi, niti je to M. mogao objektivno poduzeti jer se do kraja 2020. godine nalazio na izdržavanju kazne zatvora u KPZ Zenica i da stoga grupa ljudi, u konkretnom slučaju, nije ni organizovana i nije imala svoje pripadnike, kako je pogrešno smatrao prvostepeni sud.

Ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Suprotno iznesenim žalbenim navodima, u pobijanoj presudi (strana 156. do 160. obrazloženja) su dati jasni i dovoljni razlozi za zaključak da su optuženi A.O. i M.O. djelovali kao organizatori organizirane grupe ljudi, a ostali optuženi u ovom krivičnom predmetu kao članovi te grupe. Prvostepeni sud je, pored ostalog, naveo da iz sadržine izvedenih dokaza (iskaza svjedoka, presretnutih komunikacija, materijalnih dokaza) proizilazi da su optuženi A.O. i M.O. kao organizatori organizovali grupu ljudi. Pri tome je prvostepeni sud cijenio da je svjedok Š.S. naveo da mu je nakon izlaska M iz zatvora (30.12.2020. godine) optuženi A.O. rekao, da za kupovinu opojne droge sada mora ići u kuću P., da je svakodnevno odlazio do kuće P. radi kupovine droge, pa je svjedok E.D. naveo da su za braću O. čitavo vrijeme radili S.S., te E. i D.P., da je svjedok A.J. izjavio da je trenirao sa optuženim A.O. u teretani i da mu je ovaj rekao „da ide gore“, misli na kuću u B. i da je tu uvijek neko bio, najčešće D. ili S., što je potvrđeno i u presretnutim razgovorima. Zatim je prvostepeni sud cijenio da je svjedok A.D. izjavila da je opojnu drogu kupovala od M. i A., a kada nije imala novca pitala je M. može li dobiti na veresiju, svjedok B.D. je potvrdila da je od M. uzimala drogu i od njih svih, ali nikad bez M. pitanja nije otišla gore, kada nije imala novca M. je pitala da joj da na teku za što se on pitao, svjedok F.Lj. se izjasnio da je u vezi kupovine kokaina uvijek kontaktirao A., a kada je dolazio da su većinom tu bili E., vazda su bila njih dvojica, trojica u autu. Nadalje je

prvostepeni sud cijenio iskaz svjedoka A.T. koji je potvrdio da su optuženi A.O. i M.O. nabavljali drogu i kada se nabavi ta droga onda je dalje rasparčavaju D., E. i S, a M. i A. su šefovi njima trojici, kako je naveo svjedok, da je svjedok E.Ć. izjavila da su se svi bojali M i kad bi došao među njih svi bi pognuli glavu i nisu smjeli progovoriti ni riječi jer je on među njima bio glavni, da je svjedok A.J. izjavio da je odlazio gore pred kuću nakon što bi mu A. rekao da gore ide gdje su najčešće bili D. ili S na prozoru, a svjedok D.I. je izjavio da je kontaktirao A. i tražio odobrenje da može uzeti na dug od E.a i D.a i da može otići gore, dok je svjedok B.D. izjavila da je kupovala opojnu drogu preko M kad joj on odobri da može otići gore kući u P.e.

Date razloge prvostepenog suda ne dovode u pitanje paušalni navodi branitelja optuženih A.O. i M.O. da ovi optuženi svojim djelovanjem nisu preduzimali niti jednu aktivnost koja je bila usmjerena na stvaranje grupe ljudi, budući da izjave pomenutih svjedoka upućuju na zaključak da su optuženi A.O. i M.O. organizatori organizirane grupe ljudi, kako je pravilno zaključio prvostepeni sud. Kako se navedeno utvrđenje prvostepenog odnosi na period od početka 2021. godine, to se pravilnost tog zaključka ne dovodi u pitanje ukazivanjem u žalbi da se optuženi M.O. nalazio u zatvoru do 30.12.2020. godine. Pravilnost tog zaključka prvostepenog suda ne dovodi se u pitanje time što se u svesci i zabilješkama koje je vodio D.P. optuženi M.O. vodi kao dužnik u vezi kupovine opijata, obzirom da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi dao razloge zašto nije poklonio vjeru zabilješkama na koje se ukazuje žalbom, a koji razlozi se žalbom ne dovode u pitanje.

Dalje, branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi ističe da, suštinski posmatrano, sadržaj odnosnih dokaza u naravi predstavlja samo indicije koje nisu takve kvalitete da bi se moglo zaključiti da su optuženi organizovali i funkcionisali kao organizirana grupa ljudi kako to zahtjeva član 2. tačka 17. KZ FBiH (pravilno član 2. tačka 20. KZ FBiH) da su se optuženi u svojim iskazima izjasnili o vlastitom sudjelovanju u odnosnim životnim događajima koji se tretiraju optužnicom i svi su se decidno izjasnili da su djelovali samostalno i neovisno jedan od drugog.

Međutim, iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud ocjenom mnogobrojnih izvedenih dokaza, prije svega iskaza svjedoka, presretnutih telefonskih komunikacija, te materijalnih dokaza našao utvrđenim da su optuženi počinili krivično pravne radnje na način kako su one opisane u činjeničnom opisu izreke pobijane presude. Tako je prvostepeni sud, pored ostalog imao u vidu iskaz svjedoka E.D. kome je poznato da su za braću O čitavo vrijeme radili S.S. i njegova dva polubrata D.P. i E.P., svjedoka A.J. koji je sa A.om trenirao u teretani i nekad uzimao kokain za svoje potrebe te s A.om komunicirao telefonskim pozivima ili preko aplikacije WhatsApp, iskaz svjedoka A.D. koja je izjavila da je kupovala opojnu drogu od braće A. i M.O., a koji iskaz je potvrđen i presretnutim komunikacijama kada je svjedok potvrdila da je komunikaciju ostvarila sa M.m kada joj nakon upita „mogu li krenuti gore“, M. odgovara „hajde idi gore kući zvat ću ih da ti dadnu“ i pojasnila da je to značilo da je M. rekao D.u da će ona doći. Navedenim razlozima datim u pobijanoj presudi žalba branitelja optuženih A.O. i M.O. se ne bavi, pa se neosnovanim ocjenjuju i žalbeni navodi branitelja da nema dokaza takve kvalitete da potvrđuju da su optuženi djelovali kao organizirana grupa ljudi. Dati razlozi prvostepenog suda se ne dovode u sumnju ni žalbenim navodima da su optuženi približno iste životne dobi, nastanjeni u istom mjestu, da su se međusobno družili, razmjenjivali brojeve telefona

kao prijatelji i poznanici, da je između njih obavljana uobičajena komunikacija kao prijatelja, vršnjaka, poznanika i da nije bilo nikakve međusobne komunikacije u vidu razmjene podataka i informacija iz kojih bi se mogao izvesti zaključak o njihovom protivpravnom djelovanju, budući da se zaključci na kojima se temelji pobijana presuda i utvrđeno činjenično stanje u istoj temelje na sadržini iskaza svjedoka, na koju sadržinu je i ranije ukazano u ovoj odluci, sadržini presretnutih telefonskih komunikacija između optuženih i konzumenata opojnih droga kao i drugim materijalnim dokazima na koje se pozvao prvostepeni sud, koji žalbenim navodima nisu dovedeni u pitanje.

Branitelj optuženog A.O., kada je u pitanju krivično djelo iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, u žalbi ističe da iz sadržaja izvedenih dokaza „posve jasno proizilazi da optuženi A.O. nije preduzeo niti jednu aktivnost koja bi nosila značajke radnje izvršenja odnosno krivičnog djela“. Međutim, utvrđenje prvostepenog suda da je optuženi A.O. učinio navedeno krivično djelo se temelji na konkretnim dokazima pored ostalih i na iskazu svjedoka E.S. koji je izjavio da se družio sa A.O. i išao kod njega uzeti kokain, svjedoka F. Lj. koji je naveo da je u nekoliko navrata sa optuženim A.O. dogovarao prodaju opojne droge, svjedoka E.D., I.D. koji su u svojim iskazima naveli da su sa optuženim A.O. dogovarali prodaju opojne droge, da bi nekim svjedocima i sam optuženi A. prodavao opojnu drogu, a u nekim slučajevima je ovaj optuženi upućivao kupce da odu do porodične kuće P. gdje su se nalazili optuženi E. i D.P., S.S., a nekada i A.K. koji su im predavali drogu. Iskazi navedenih svjedoka dovedeni su u vezu i sa presretnutim telefonskim komunikacijama, kada su ispitani svjedoci potvrdili da su učestvovali u presretnutim i zabilježenim komunikacijama. Tako utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi ne može se dovesti u pitanje paušalnim i proizvoljnim tvrdnjama da iz izvedenih dokaza ne proizilazi da je optuženi A.O. učinio krivično djelo iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, kako se neosnovano tvrdi u žalbi branitelja optuženog, te da nijedan svjedok nije potvrdio da je optuženi, između ostalog prodavao ili nudio na prodaju ili radi prodaje kupovao, držao ili prenosio ili na drugi način stavlja u promet opojnu drogu.

Pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda branitelj optuženih A.O. i M.O. osporava navodima u žalbi da iskaz svjedoka A.T. nije vjerodostojan jer je navedeni svjedok „umjesto da se kredibilno izjasni o činjenicama koje su predmet dokazivanja, isti je našao za shodno da sistemom zaključivanja izjavi da misli da se braća O bave rasturanjem droge“. Međutim, iz iskaza ovog svjedoka, čiji sadržaj je prvostepeni sud detaljno naveo u obrazloženju pobijane presude (kraj strane 89., strana 90. i strana 91. obrazloženja), slijedi da se svjedok izjašnjavao o konkretnim činjenicama i okolnostima koje su mu poznate u vezi sa predmetnim krivičnim djelima. Navedeni svjedok je između ostalog naveo da poznaje optužene A.O. i M.O., da ga je kontaktirao M. nakon izlaska iz zatvora da dođe kod njega kući da ima dobru travu i iznio mu kilo trave iz porodične kuće te ponudio da rade za njega, a da se on na poziv odazvao i otišao do optuženog M.O. svjedok je dalje naveo da bi nakon kontakta sa optuženom M.O. odlazio kući gdje su bili prisutni E.P., S.S. i D.P., da su drogu nabavljali M. i A., a P. i S su to dalje prodavali. Prvostepeni sud je dao razloge zašto tom iskazu poklanja vjeru, koji razlozi se žalbom ne dovode u pitanje. Stoga to što je svjedok naveo da misli da se braća O bave rasturanjem droge, samo po sebi, ne dovodi u pitanje vjerodostojnost njegovog iskaza niti pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom.

Navodi u žalbi branitelja optuženih A.O. i M.O., da su po prijedlogu odbrane ispitani svjedoci I.Č. i E.D, koji su se izjasnili o činjenicama na koje su predloženi, te iznošenje stava da se radi o kredibilnim iskazima potvrđenim materijalnim dokazima (ugovor o kreditu, pravomoćna presuda parničnog suda) nisu od uticaja na pravilnost pobijane presude, jer se u žalbi ne ukazuje za utvrđenje kojih činjenica su od značaja iskazi navedenih svjedoka i kako bi te činjenice, eventualno, bile od uticaja na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. osporava pobijanu presudu navodima da je prvostepeni sud proizvoljno zaključio da se iz iskaza svjedoka E.Č., može zaključiti da su ovi optuženi učinili krivična djela za koja su oglašeni krivim, jer je pomenuti svjedok naveo da je kupovao drogu od „dvojice momaka“ ne navodeći o kojim momcima se radi, odnosno da se radi o optuženim E.u i D.P., a da iz iskaza ovog svjedoka slijedi da je on govorio o periodu 2019. i 2020. godina, a ne o prvoj polovini 2021. godine, jer je svjedok izjavio da je bio na liječenju zadnjih godinu dana (iskaz davao u martu 2022. godine) najmanje od marta 2021. godine, pa se, po navodima u žalbi, na osnovu iskaza ovog svjedoka nije mogla dokazivati krivična odgovornost žalitelja u vezi sa krivičnim djelima iz tačke I izreke pobijane presude. Međutim, prvostepeni sud je, cijeneći iskaz pomenutog svjedoka imao u vidu i to kada je svjedok bio na liječenju i u kom periodu je kupovao opojnu drogu od optuženih, te zaključio da se radi o periodu od početka 2021. godine, pa se takav zaključak prvostepenog suda ne dovodi u pitanje iznesenim žalbenim navodima sve i kada se prihvati tačnim da se svjedok nalazio na liječenju od marta 2021. godine, budući da su optuženi oglašeni krivim da su predmetna krivična djela učinili u periodu od početka 2021. godine, pa do 09.07.2021. godine.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da se kroz obrazloženje pobijane presude provlači teza „u kući u kojoj žive P. E. i D.“, iako tužiteljstvo nije izvelo niti jedan dokaz kojim bi dokazalo o kojoj kući se radi i na koji način je utvrđeno da u toj nekoj kući žive žalitelji i da se ista koristi kao lokacija sa koje su žalitelji prodavali narkotike, a da se radi o jasno neutvrđenom objektu ukazuje iskaz svjedoka A.J. koji navodi da „misli na kuću koja se nalazi u B.“.

Međutim, iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud, prije svega, na osnovu iskaza svjedoka koji su se izjašnjavali o tome sa kim su dogovarali kupovinu droge, te gdje i od koga su preuzimali istu, izveo zaključke o tome koji od ispitanih svjedoka je preuzimao drogu u kući u kojoj žive optuženi P., a kako je većina ispitanih svjedoka navela u svojim iskazima (činjenični opis iz izreke). Stoga se pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi iznesenim žalbenim navodima ne dovodi u pitanje.

Neosnovano se žalbom branitelja optuženih E.P. i S.P. pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, u odnosu na tačku I., 7. izreke, dovodi u pitanje navodima da sud poklanja vjeru iskazu svjedoka B.D koja je izjavila „da nema komunikacija sa P. E.om i D.om“, ne dovodeći u vezu žalitelje sa kupovinom narkotika, te utvrđuje da su žalitelji na nesumnjiv način ovom svjedoku prodali narkotička sredstva na način kako je to opisano u izreci presude (I., 7.). Naime, branitelj optuženih se u žalbi poziva samo na dio iskaza navedenog svjedoka, a zanemaruje da je svjedok izjavila da je nakon komunikacije sa

optuženim M.m O. odlazila u P.e gdje je kuća u kojoj je preuzimala drogu zavisno od toga ko se tu zatekne, a tamo su, kako je svjedok navela bili svi, pa pored ostalih i E.P. i D.P., da u komunikacijama koje su slušane razgovara isključivo sa M.m, a da je sa D.om P.em i E.om P.em bilo komunikacija putem messangera. Dakle, iz iskaza navedenog svjedoka slijedi da su optuženi preduzimali radnje na način opisan u tački 7. izreke pobijane presude zbog čega su suprotne žalbene tvrdnje neosnovane.

Neosnovano se žalbom branitelja optuženih E.P. i S.P. pravilnost pobijane presude, u tački I., 8. izreke, pobija navodima da je nejasno na osnovu čega prvostepeni sud utvrđuje da je optuženi E.P. počinio krivično djelo opisano u navedenoj tački, iako sud nije prihvatio prigovor ovog optuženog na iskaz svjedoka F.Lj, da svjedok ne govori istinu kada je izjavio da je narkotička sredstva kupovao od optuženog A.O., a ne od optuženog E.P.. Naime, prvostepeni sud je imao u vidu da iz iskaza svjedoka F.Lj proizilazi da je ovaj svjedok komunikacije ostvarivao uglavnom sa optuženim A.om O., većinom pozivom i viberom, u vezi kokaina a da bi mu E. isporučivao opojnu drogu i da je novac predavao A.u ili E.u (strana 68., pasus peti i šesti). Pri tome prvostepeni sud daje jasne razloge zašto nije prihvatio prigovor optuženog E.P. da svjedok F.Lj ne govori istinu, jer nalazi da je svjedok jasno obrazložio komunikaciju sa optuženim A.om O., koju ni taj optuženi nije osporio, a da je iskaz svjedoka potvrđen i saslušanjem presretnutih komunikacija. Dakle iz pobijane presude, suprotno navodima u žalbi, jasno slijedi na osnovu čega prvostepeni sud utvrđuje da je optuženi E.P. učinio krivično djelo opisano u tački I., 8. izreke presude.

Pravilnost pobijane presude u dijelu koji se odnosi na tačku I. 11. izreke branitelj optuženih E.P. i S.P. osporava žalbenim navodima „u konkretnom slučaju vremenski period navodnog izvršenja krivičnih djela je u trajanju od dvadeset i pet dana, znači nepunih mjesec dana, a da u izreci presude nije jasno opisana radnja izvršenja krivičnog djela“. Po stavu branitelja optuženih, kako je taj period pokriven posebnim istražnim radnjama tužiteljstvo je moralo odrediti dan, mjesto i vrijeme izvršenja krivičnog djela, pa je sud mogao na temelju takvog opisa činjeničnog stanja odlučivati. Međutim, iz izreke pobijane presude (I. 11.) proizilazi da je u tom dijelu jasno i dovoljno precizno opisano kako vrijeme (vremenski period od 04.05.2021. godine do 10.06.2021. godine) tako i način izvršenja krivičnog djela, te mjesto izvršenja, odnosno na području grada C, kuća gdje žive P. u više navrata optuženi prodavali drogu E.D. nakon što je ova kontaktirala sa optuženim A.om O., pa i optuženi E. i D.P. tako što su svjedoku predavali drogu. Obzirom na tako opisano činjenično stanje sud je mogao odlučivati o istom, pa se suprotni žalbeni navodi ukazuju neprihvatljivim.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na tačku 20. optužnice (tačka I. 20. izreke presude) osporava navodima da nema nijednog dokaza kojim bi se potkrijepio činjenični opis iz izreke presude, jer nije utvrđeno da je lice sa kojim optuženi komuniciraju A.A., a bez njegovog saslušanja ili potvrde autentičnosti ne može se smatrati da je na nesumnjiv način utvrđeno da je to zaista A. ili A.A., a kako to nije utvrđeno onda, po stavu branitelja optuženog, nije dokazana krivična odgovornost optuženih po tački I. 20. izreke presude.

Međutim, iz razloga pobijane presude (strana 103. do strane 106., prva četiri pasusa) slijedi da je prvostepeni sud, prije svega imajući u vidu brojeve telefona sa kojih su

optuženi ostvarivali komunikacije i da se u razgovorima oslovljavaju sa imenima, zaključio da se radi o toj osobi. Ovim razlozima iz pobijane presude se žalba ne bavi. Stoga se ne mogu prihvatiti osnovanim žalbeni navodi da se identitet svjedoka ne može utvrditi bez njegovog saslušanja. Ni to što se neke druge osobe oslovljavaju sa drugim imenima na što se žalbom ukazuje, te kao primjer navodi da D.D oslovljavaju sa M., samo po sebi, ne dovodi u pitanje identitet osobe A.a A. sa kojom su optuženi ostvarili komunikaciju, a potom istom i prodavali opojnu drogu.

Neosnovano se prvostepena presuda osporava navodima u žalbi branitelja optuženih E.P. i S.P. da iz potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od 09.07.2021. godine „nesporno proizilazi“ da su predmeti oduzeti od E.a, a ne od S.P., a da vještak u više navrata spominje „stvari oduzete od D.a i E.P.“, te da je jasno da vještak nije izvršio individualizaciju nego je „svojim nalazom vještačio stvari koje nisu oduzete od D.a pa istog nije mogao vezati nalazom“. Prvostepeni sud je na osnovu potvrde o privremenom oduzimanju predmeta broj 05-04/03-3-107/21 od 09.07.2021. godine, koja je kao dokaz izvedena na glavnom pretresu utvrdio, da je ista, nakon popisa oduzetih stvari (zaključeno sa rednim brojem 24.,) potpisana od strane optuženih E.P. i S.P., a što je i ovaj sud utvrdio uvidom u istu, pa suprotna žalbena tvrdnja, da su predmeti oduzeti od E.a P. nije osnovana. S tim u vezi neosnovanim se ukazuju i žalbeni navodi da vještak nije izvršio individualizaciju ili da nije optuženog D.a mogao „vezati nalazom“, obzirom da je zadatak vještaka nije bila individualizacija privremeno oduzetih predmeta kako se žalbom ukazuje.

Činjenično stanje utvrđeno u pobijanoj presudi branitelj optuženog A.K. osporava uopštenim žalbenim navodima (na strani 3., pasus posljednji do strane 6. obrazloženja žalbe) da je sud cijenio samo dijelove iskaza svjedoka koje terete optužene a nije cijenio one dijelove koji idu u korist optuženog A.K., jer su neki svjedoci potvrdili da samo poznaju A.K., da sa njim nisu dogovarali i kupovali opojnu drogu, da ga neki svjedoci ne poznaju, da ti dokazi potvrđuju tvrdnje odbrane da optuženi A.K. nije mogao biti član organizirane grupe ljudi, da kod optuženog prilikom pretresa porodične kuće, objekata i njega lično nije pronađena nikakva opojna droga, da je provedenim vještačenjem po vještaku A.B. potvrđeno da ne postoji nikakva komunikacija optuženog A.K. i bilo kojeg od saoptuženih koji su navodno bili članovi organizirane grupe ljudi, da ne postoje dokazi da je optuženi pripadao organiziranoj grupi ljudi, da je posebnim istražnim radnjama potvrđeno samo da se A.K. družio sa optuženim, a nijedna prodaja droge nije zabilježena, da tužiteljstvo nije izvelo dokaze kojima bi se van razumne sumnje moglo utvrditi da je optuženi bio svjestan i znao da djeluje kao član organizirane grupe ljudi ili da je preuzimao i čuvao, pakovao, prodavao ili isporučivao opojnu drogu.

Međutim, suprotno iznesenim žalbenim navodima, u pobijanoj presudi su u vezi sa predmetnom inkriminacijom optuženog A.K. dati jasni i dovoljni razlozi, koji se temelje na ocjeni konkretnih dokaza koje je cijenio prvostepeni sud, detaljno navodeći njihovu sadržinu. Tako prvostepeni sud, nakon interpretiranja sadržine izvedenih dokaza, konstatuje (strana 156., posljednja dva pasusa, do strane 164., prva dva pasusa) da iz sadržine izvedenih dokaza proizilazi organizovanost članova grupe, da su optuženi A.O. i M.O. organizatori te grupe, a ostali optuženi pa i optuženi A.K. djelovali kao članovi grupe. Pri tome je prvostepeni sud ukazao na konkretne svjedoke iz čijih iskaza proizilazi navedeni zaključak da su optuženi djelovali kao organizirana grupa ljudi. Pored iskaza

svjedoka, prvostepeni sud je cijenio i sadržine presretnutih komunikacija, njihovu brojnost i vremensku povezanost te zaključio da sve to ukazuje na postojanje jedne organizirane grupe ljudi u kojoj svaki od članova ima svoju ulogu, te u tom kontekstu interpretirao i presretnute komunikacije i sve to doveo u vezu sa materijalnim dokazima. Da je optuženi A.K. pripadao organiziranoj grupi ljudi u vezi sa krivičnim djelima iz izreke presude prvostepeni sud je zaključio na osnovu iskaza svjedoka (D.D., D.P., E.D., Adisa Bećirovića, A.V.) koji su, između ostalog, potvrdili da su opojnu drogu nakon kontaktiranja sa optuženim A.om O. ili M.m O. preuzimali od optuženog A.K.. Dakle, kako je prvostepeni sud u pobijanoj presudi dao jasne i određene razloge utemeljene na konkretnim dokazima na osnovu kojih je utvrdio da je optuženi A.K. učinio krivična djela za koja je pobijanom presudom oglašen krivim, onda samo paušalne žalbene tvrdnje branitelja optuženog da tužiteljstvo nije izvelo dokaze da bi se van razumne sumnje dokazalo da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi, da to što je nekoliko svjedoka vidjelo ovog optuženog kod kuće P. ne daje pouzdan osnov za zaključak van razumne sumnje da je optuženi bio član organizirane grupe ljudi i da se bavio neovlaštenim stavljanjem u promet opojnih droga, te da je očigledno da je greška optuženog A.K. jer se našao u pogrešno vrijeme na pogrešnom mjestu, što se družio sa optuženim koji su mu prijatelji, komšije i rođaci, ukazuju neprihvatljivim.

Tvrdnja branitelja optuženog A.K. da apsolutno ne postoje dokazi da je ovaj optuženi ostvario bilo kakve kontakte sa navodnim organizatorima grupe jer niti jedan telefonski razgovor nisu vodili i razmjenjivali SMS poruke ili poruke preko društvenih mreža, te da je bio član grupe ili da je postupao u skladu sa uputama iste, ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Suprotno ovim žalbenim navodima, iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud na osnovu ocjene izvedenih dokaza utvrdio da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi, koja je organizovana od strane optuženih A.O. i M.O.. Prvostepeni sud je cijenio da je svjedok F.Lj, pored ostalog, izjavio da je preko optuženih A. i M upoznao i K., svjedok D.D. je izjavila da je ostvarivala komunikaciju sa A.om putem telefona, a da je kada joj je trebao kokain kontaktirala na telefonski broj na koji su se svi javljali, A., E., Sanel, gospodin Adnan, i kad je razgovarala sa „dečki“ da je to značilo da je bila ekipa, pa i gospodin A., da je svjedok AL. potvrdio da je drogu kupovao ispred kuće gdje bi nekada zatekao i A.K. te na osnovu svega zaključio da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi i postupao u skladu sa uputama iste, koji razlozi žalbom branitelja optuženog nisu dovedeni u pitanje. Stoga se, s tim u vezi neosnovanim ukazuju žalbeni navodi da tužiteljstvo nije izvelo dokaze da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi i da je postupao po uputama optuženih A.O. i M.O., jer iako nisu zabilježene komunikacije između optuženog A.K. i optuženih A.O. i M.O., to samo po sebi ne znači da se drugim dokazima ne može utvrditi da je optuženi A.K. bio član organizirane grupe ljudi, kako je to utvrdio prvostepeni sud. S tim u vezi se pravilnost pobijane presude ne dovodi u pitanje ni žalbenim navodima da optuženi A.K. nije ostvarivao kontakte sa navodnim organizatorima grupe A.om O. i M.m O. putem telefonskih razgovora ili da nisu razmjenjivali SMS ili druge poruke preko društvenih mreža.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi branitelj optuženog A.K. osporava navodima da radnja učinjenja krivičnog djela opisana u tački I. 7. izreke

presude nije dokazana jer se iskazu svjedoka B.D nije mogla pokloniti vjera obzirom da je svjedok izjavila da je optužene upoznala kad je došla prvi put, između ostalog i optuženog A.K. koji realno nije mogao biti tu jer je u Bosnu i Hercegovinu došao tek krajem maja 2022. godine, da je svjedok izjavila da je kontaktirala optuženog M., a preuzimala drogu „od ostalih“, a ne navodi ko su ostali.

Međutim, da su optuženi, radnju opisanu pod tačkom I. 7. izreke presude učinili na način opisan u izreci presude prvostepeni sud je utvrdio ne samo na osnovu iskaza svjedoka B.D nego i na osnovu drugih dokaza prikupljenih provođenjem posebnih istražnih radnji, nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija i presretnutih telefonskih razgovora iz kojih slijedi da je nakon kontakata ovog svjedoka sa optuženim M.m O. preuzimala opojnu drogu od ostalih optuženih, pa i optuženog A.K.. Da je optuženi A.K. kontaktirao sa navedenim svjedokom nije utvrdio ni prvostepeni sud, pa to što na te okolnosti nisu izvedeni dokazi nije od uticaja na pravilnost pobijane presude.

Žalbom branitelja optuženog A.K. se, u odnosu na tačku I. 10. izreke presude, osporava pravilnost pobijane presude tvrdnjom da sud nije mogao pokloniti vjeru iskazu svjedoka D.D., ukazujući na sadržinu njenog iskaza koji je, po stavu branitelja optuženog, nepouzdan jer svjedok i ne zna s kim razgovara, nije se mogla sigurno izjasniti od koga je kupila drogu, da se radi o svjedoku koji je ovisnik o drogama i taj iskaz nije dovoljan da se na njemu zasnuje presuda.

Međutim, prvostepeni sud je dao jasne razloge zašto je i u kom dijelu poklonio vjeru iskazu svjedoka D.D., dovodeći ga pri tome u vezu i cijeneći sa drugim izvedenim dokazima, a prije svega ostvarenim telefonskim komunikacijama koje su pohranjene na DVD-u i čiju sadržinu je potvrdio navedeni svjedok. Datim razlozima se žalba branitelja optuženog A.K. uopće ne bavi, pa se izneseni žalbeni navodi nisu mogli prihvatiti osnovanim.

Neosnovano se žalbom osporava da je optuženi A.K. učinio krivično pravne radnje opisane u tački I. 12. izreke pobijane presude, navodima da iskaz svjedoka D.P. nije potkrijepljen dokazima objektivne prirode, da apsolutno nije dokazano da je optuženi ovom svjedoku prodavao opojnu drogu, te da je ostala nedokazana činjenica da je prodavana droga u količini od 150,00 KM od strane optuženog A.K.. Međutim, iz iskaza svjedoka D.P. koga je cijenio prvostepeni sud proizilazi da je ovaj svjedok, pored ostalog izjavio da je konzumirao kokain i kupovao opojnu drogu tri-četiri puta u vremenskom periodu od četiri mjeseca da se većinom uzima „jedan zavis od para, cijena jednog bude oko 150,00 KM“. Prvostepeni sud je dao razloge zašto je poklonio vjeru iskazu ovog svjedoka, pa to što iskaz svjedoka nije potkrijepljen dokazima materijalne prirode, samo po sebi, ne znači da navedena činjenica nije dokazana, kako se neosnovano tvrdi u žalbi.

Također, ovaj sud nalazi da se vjerodostojnost iskaza svjedoka E.D., koji je izjavio da je jednom preuzeo drogu od optuženog A.K., ne dovodi u pitanje time što je nejasno o kojoj drogi se radi i što iz iskaza svjedoka ne proizilazi činjenični navod da je optuženi od njega preuzimao bilo kakav novac. Naime, okolnost da je nejasno o kojoj drogi se radi nije od relevantnog značaja, a da je optuženi A.K. od navedenog svjedoka preduzimao novac ne proizilazi ni iz opisa radnji iz tačke I. 13. izreke pobijane presude.

Nadalje se u žalbi branitelja optuženog A.K. navodi da je iskaz svjedoka AB kontradiktoran i nepouzdan jer ovim iskazom nisu potvrđeni činjenični navodi iz tačke I. 15. izreke presude. S tim u vezi u žalbi ističe da je nemoguće da je svjedok upoznao optuženog prije dvije do tri godine kad je optuženi došao u BiH krajem maja 2021. godine. Međutim, prvostepeni sud je iskaz svjedoka A.B. cijenio u vezi sa drugim izvedenim dokazima, i u odnosu na činjenice i okolnosti sadržane u činjeničnom opisu krivičnih djela za koje je optuženi oglašen krivim, te je imao u vidu da je svjedok u svom iskazu detaljno opisao kada i gdje i od koga je preuzimao ili kupovao opojnu drogu, pa, između ostalog i od ovog optuženog, kojim razlozima se žalba ni ne bavi, pa su izneseni žalbeni navodi ocijenjeni neosnovanim.

Ni navodi u žalbi da službena zabilješka ne može biti dokaz „jer ista nije predviđena ZKP FBiH“, a fotografije su slikane iz daljine i ne mogu potvrditi da se radi o optuženom A.K. i da potvrđuju da je samo A.K. bio na navedenoj lokaciji i ništa više, ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude. Naime, u žalbi se ne ukazuje konkretno koja službena zabilješka i zašto ne može biti dokaz u krivičnom postupku, pa se ova žalbena tvrdnja nije ni mogla ispitati. Nadalje, na osnovu fotografija koje su predložene sudu prvostepeni sud je utvrdio da se optuženi A.K. nalazio na mjestu gdje su boravili i ostali optuženi i gdje je vršena prodaja i promet opojne droge, pa to što fotografije ne potvrđuju da je optuženi činio radnje za koje je optužen ne dovodi u pitanje pravilnost činjeničnog stanja u pobijanoj presudi. Naime, kako je već ranije navedeno, prvostepeni sud je na osnovu drugih dokaza (iskaza svjedoka, sadržine presretnutih telefonskih komunikacija, i dr.) utvrdio da je optuženi učinio krivična djela za koje je oglašen krivim.

Žalbom branitelja optuženog A.K. se ukazuje da iskaz svjedoka A.V. dat pred sudom dana 23.05.2022. godine nije potvrdio činjenični opis iz tačke I. 17. optužnice jer se svjedok pred sudom izjasnio da od optuženog nije kupovao opojnu drogu. Međutim, iz stanja spisa slijedi da je ovom svjedoku na glavnom pretresu predložen iskaz iz istrage od 15.12.2021. godine u kome se svjedok izjasnio da je kupovao drogu, pored ostalog i od optuženog A.K., a da je prvostepeni sud dao konkretne razloge (strana 86., pasus predposljednji) zašto je poklonio vjeru iskazu svjedoka iz istrage, a ne sa glavnog pretresa, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi. Stoga su neosnovanim ocijenjeni žalbeni navodi da svjedok nije „potvrdio činjenični opis iz optužnice“, jer su ti navodi suprotni sadržini iskaza pomenutog svjedoka. Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja ne dovodi se u pitanje ni žalbenim navodima da tužiteljstvo nije izvelo druge dokaze objektivne prirode u odnosu na optuženog A.K. jer u smislu odredbe člana 16. ZKP FBiH, kojom je propisano da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno formalnim dokaznim pravilima, pa, slijedom toga, ni brojem dokaza koji su potvrdili postojanje određene činjenice.

Žalbom branitelja optuženog A.K., kada je u pitanju činjenični opis radnji iz tačke I. 20. izreke presude, se tvrdi da se A. A. zvani A. trebao saslušati da bi potvrdio autentičnost razgovora koji su vođeni, bez čije potvrde se ne mogu prihvatiti činjenični navodi da je imenovani razgovarao sa optuženim A.K. na mobilni telefon broj, koji broj jeste vještačen i iz čijeg sadržaja ne proizilazi potvrda činjeničnih navoda iz navedene tačke.

Međutim, kako navodi prvostepeni sud, iz sadržine ostvarene komunikacije na mobilni telefon broj 0603225391 koji je koristio optuženi A.K., proizilazi da se radi o telefonskim brojevima koji su koristili optuženi u inkriminiranom periodu i da su razgovori vođeni u vezi sa kupovinom droge, a da se radi o razgovoru između optuženog A.K. i A.A. sud zaključuje na osnovu toga što se u razgovorima oslovljavaju sa imenima (strana 106. obrazloženja presude). Također je prvostepeni sud imao u vidu da iz nalaza i mišljenja vještaka A.B. slijedi da je u mobilnom telefonskom aparatu optuženog A.K. pohranjen telefonski broj ..., evidentiran pod imenom A. Bihać, da je to lice jednom pozivano putem GSM mreže, a nije uspostavljena komunikacija, te da imaju propušteni pozivi sa tog broja a da je navedeni telefonski broj i u WhatsApp aplikaciji evidentiran pod imenom A. Bihać, gdje su također evidentirani propušteni pozivi. Kod tako datih razloga prvostepenog suda, koji se žalbom ne dovode u pitanje, pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi se ne dovodi time što pomenuta osoba, A. A. nije ispitan radi provjere autentičnosti razgovora.

Također, ni to što je naredba o provođenju posebnih istražnih radnji pod brojem 01 0 K 016875 21 Kpp 8 od 16.06.2021. godine stupila na snagu dana 20.06.2021. godine u 08,00 sati ne dovodi u pitanje zakonitost snimljenih komunikacija koje se odnose na telefonske razgovore optuženog A.K., budući da se radi o presretnutim telefonskim komunikacijama od dana 22.06.2021. godine, nakon što je pomenuta naredba stupila na snagu, kako to proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. tvrdi u žalbi da se optuženi A.O. ne može dovesti u vezu sa oduzetim pištoljem jer ovaj optuženi nije vlasnik kuće u kojoj je pištolj pronađen, niti je držalac pištolja, niti je imao volju da isti drži, pa nije ni počinitelj odnosno krivičnog djela za koje se tereti. Pri tome se u žalbi ukazuje na iskaz svjedoka R. O. koji se decidno izjasnio o porijeklu odnosno pištolja, kako i od koga je nabavljen (da ga je svjedok nabavio od svog šure) i da ga je držao u vlastitoj kući.

Ovim žalbenim navodima se, po ocjeni ovog suda, pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi ne dovodi u pitanje. Naime, iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude (strana 165., posljednja dva pasusa, strana 166. i strana 167, prva tri pasusa) slijedi da je prvostepeni sud cijenio, kako iskaz svjedoka R.O. tako i iskaze optuženih A.O. i M.O. date u svojstvu svjedoka, te dovodeći ih u međusobnu vezu zaključio da se zbog njihove kontradiktornosti tim iskazima ne može pokloniti vjera. Pri tome je prvostepeni sud cijenio i materijalne dokaze (zapisnik o pretresanju kuće i pomoćnih objekata, potvrde o privremenom oduzimanju predmeta) iz kojih proizilazi da je od optuženog A.O. oduzeto predmetno oružje i municija, te na osnovu svega navedenog prvostepeni sud je utvrdio da je optuženi A.O. držao oružje za koje je potrebno odobrenje, a koje odobrenje nije imao. Razlozima koje je dao prvostepeni sud se žalba ne bavi, pa se ispravnost zaključka prvostepenog suda, da je optuženi A.O. bez odobrenja držao oružje za koje je potrebno odobrenje iznesenim žalbenim navodima ne dovodi u pitanje.

Žalbom branitelja optuženih A.O. i M.O. se ukazuje da je Zakon o oružju i municiji USK, na osnovu kojeg je optuženi A.O. oglašen krivim da je učinio krivično djelo iz člana 73. tog zakona, donesen u junu mjesecu 2021. godine, kojim zakonom su sredstva i oružje razvrstani po kategorijama koje nisu postojale po ranije važećem Zakonu o oružju i

municiji iz 2007. godine, pa kako je predmetni pištolj plinski i nije bojevo oružje isti nema svojstvo oružja po ranije važećem zakonu, a to svojstvo nema ni odnosna municija koja se smatra pertinencijom oružja kao glavne stvari, pa držanje takvih stvari odnosno sredstava ne predstavlja obilježje bića odnosnog krivičnog djela za koje se tereti ovaj optuženi.

Prije svega, iz činjeničnog opisa djela, u tački II izreke pobijane presude, slijedi da je optuženi A.O. krivično djelo iz člana 73. Zakona o oružju i municiji Unsko-sanskog kantona učinio dana 09.07.2021. godine, tako što je neovlašćeno držao pištolj sa natpisom RECK mod.PK 800 cal 8 mm, sa praznim okvirom za isti, te određenu municiju (količina i karakteristike municije precizirane u izreci presude), a Zakon o oružju i municiji Unsko-sanskog kantona (Sl. glasnik USK broj 15/21 od 07.06.2021. godine) je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja, što znači da je pomenuti zakon bio na snazi u vrijeme učinjenja predmetnog krivičnog djela, pa se isti ima primijeniti u konkretnom slučaju i u smislu odredbe člana 5. KZ FBiH, na koju se ukazuje žalbom i prema kojoj se prema učinitelju krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela. Stoga se pravilnost pobijane presude ne dovodi u pitanje žalbenim navodima u kojima branitelj optuženih iznosi svoj stav o tome da li se po ranije važećem zakonu predmetni pištolj mogao smatrati oružjem i da li municija pripada tom oružju. Iz istih razloga neosnovanim su ocijenjeni i žalbeni navodi branitelja optuženih da se radilo o plinskom pištolju i da stoga isti po ranijem važećem zakonu nema svojstvo oružja i da držanje pomenutog pištolja ne predstavlja bitna obilježja predmetnog krivičnog djela.

Branitelj optuženih A.O. i M.O. se u žalbi poziva na iskaz svjedoka R.O. koji je naveo da pištolj potiče od njegovog šure i da je neispravno oružje, da je municija od završetka posljednjeg rata, te ukazuje i na nalaz vještaka balističke struke koji se nije mogao izjasniti o godini proizvodnje, niti o vremenu izvršene prepravke pištolja, pa smatra da optuženi A.O. nije mogao učiniti predmetno krivično djelo „jer u vrijeme nabavke držanje predmetnog oružja nije bilo zabranjeno niti jednom normom bilo kojeg materijalnog propisa, pa ni u to vrijeme važećim zakonom o oružju i municiji“.

Međutim, kako je već ranije u ovoj presudi navedeno, prvostepeni sud je dao jasne i određene razloge zašto nije poklonio vjeru iskazu svjedoka R.O. u pogledu nabavke i držanja predmetnog pištolja, koji razlozi žalbom nisu dovedeni u pitanje, pa se izneseni žalbeni navodi ocjenjuju neosnovanim. Ni žalbena tvrdnja da se radi o plinskom pištolju koji nema karakteristike oružja nije prihvatljiva budući da je prvostepeni sud na osnovu nalaza i mišljenja vještaka balističke struke utvrdio da je predmetni pištolj prepravljen iz plinskog oružja u vatreno oružje i da je funkcionalan. Nadalje, kako proizilazi iz činjeničnog opisa krivičnog djela iz tačke II izreke presude, optuženi A.O. je oglašen krivim da je neovlašćeno držao predmetni pištolj i municiju, što predstavlja jedan od oblika radnje izvršenja predmetnog krivičnog djela, pa to što nije utvrđeno vrijeme nabavke ili vrijeme prepravke istog, nije od uticaja na pravilnost pobijane presude.

Obzirom da je prvostepeni sud ocjenom izvedenih dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi, van razumne sumnje utvrdio sve odlučne činjenice koje se odnose na optuženog A.O., neosnovano se u žalbi njegovog branitelja tvrdi da je prvostepeni sud u odnosu na krivično djelo iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK trebao primijeniti princip in dubio pro reo.

Žalbeni navodi branitelja optuženih E.P. i S.P. da je obrazloženje pobijane presude u odnosu na krivično djelo iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK u kontradiktornosti sa izrekom, te da je obrazloženje iste konfuzno i nerazumljivo su neosnovani, budući da su optuženi E.P. i D.P., tačkom II izreke presude, oglašeni krivim da su učinili krivično djelo iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK, a u obrazloženju svoje presude (strana 165.) sud je dao određene razloge za takvu svoju odluku, pozivajući se pri tome na određene dokaze (zapisnik o pretresanju kuće, potvrda o privremenom oduzimanju predmeta) iz kojih proizilazi da je prilikom pretresa kuće u kojoj žive optuženi E.P. i D.P. pronađena i oduzeta određena količina municije, koja je navedena u činjeničnom opisu krivičnog djela iz izreke presude. Stoga se neprihvatljivim ocjenjuju i žalbeni navodi da je u pobijanoj presudi, u odnosu na optuženog S.P., izostalo obrazloženje na koji način je prvostepeni sud utvrdio da je ovaj optuženi učinio predmetno krivično djelo. Nadalje, žalbeni navodi branitelja optuženih E.P. i S.P. da je nerazumljivo obrazloženje pobijane presude (strana 167., pasus predzadnji) u kojem sud obrazlaže zašto je utvrđena krivična odgovornost optuženog E.P., te ukazivanje na dio datog obrazloženja u kojem se prvostepeni sud izjašnjava zašto nije prihvatio iskaz optuženog E.P. da se radi o očevom oružju su neprihvatljivi, jer se prvostepeni sud u tom dijelu izjasnio o tome zašto ne prihvata iskaz ovog optuženog i u kom dijelu a ne o njegovoj krivičnoj odgovornosti, dok je prvostepeni sud, kako je već naprijed navedeno, u obrazloženju svoje presude (strana 165.) dao razloge na kojima temelji svoje utvrđenje da je optuženi D.P. učinio krivično djelo iz člana 73. Zakona o oružju i municiji USK. Stoga su neosnovani žalbeni navodi da je izostalo obrazloženje, u smislu odredbe člana 305. stav 7. ZKP FBiH, u odnosu na ovu tačku presude i da je time „žalitelju onemogućeno i da raspravlja o istoj a što presudu čini nerazumljivom“.

Pobijajući prvostepenu presudu u dijelu koji se odnosi na odluku o mjeri sigurnosti oduzimanja predmeta branitelj optuženih A.O. i M.O. u žalbi ističe da je prvostepeni sud na štetu ovih optuženih primijenio odredbu člana 78. stav 1., u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH, kada im je izrekao sigurnosne mjere oduzimanja predmeta, te ističe da mobilni telefoni nisu namijenjeni niti upotrijebljeni za činjenje krivičnih djela i da ne postoji zakonski razlog za oduzimanje istih od optuženih.

Međutim, iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud utvrdio da su optuženi, između ostalog, putem telefonskih komunikacija dogovarali preuzimanje i prodaju opojne droge, što je potvrđeno iskazima ispitanih svjedoka, snimljenim telefonskim komunikacijama, te nalazom i mišljenjem vještaka za mobilne telefonske uređaje Adnana Bešlića, pa se zaključak prvostepenog suda da se radi o predmetima koji su upotrijebljeni za izvršenje krivičnih djela ne dovodi u pitanje žalbenim navodima da mobilni telefoni nisu namijenjeni niti upotrijebljeni za činjenje krivičnih djela. Stoga se ne mogu prihvatiti osnovanim ni žalbeni navodi da je pri donošenju odluke o mjeri sigurnosti oduzimanja predmeta (mobilnih telefona) od optuženih A.O. i M.O. prvostepeni sud pogrešno primijenio odredbe člana 78. stav 1., u vezi sa članom 71. tačka e) KZ FBiH.

Žalbeni prigovori branitelja optuženih A.O. i M.O. da je prvostepeni sud, kada je u pitanju oduzeti novac od optuženog A.O., te oduzeti motocikli navedeni u izreci presude, pogrešno primijenio odredbe člana 114. i 115. stav 1. KZ FBiH, da je pomenuti novac

stečen pozajmicom od strane I.Č. (što je ovaj svjedok potvrdio u svom iskazu), a ne na nelegalan način ili obavljanjem bilo kakve protivpravne djelatnosti, nisu osnovani.

Najprije, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude (strana 171., posljednja tri pasusa i strana 172., prva tri pasusa) dao jasne i određene razloge zašto nije poklonio vjeru iskazu svjedoka I.Č. da je predmetni novac posudio optuženom A.O., te zašto nalazi da su neuvjerljivi navodi optuženog da je novac posudio od pomenutog svjedoka, kojim razlozima se žalba uopće ne bavi. Stoga se ne može prihvatiti osnovanom žalbenom tvrdnjom da je novac stečen pozajmicom od I.Č., a ne krivičnim djelom. Nasuprot tome, prvostepeni sud je dao jasne i dovoljne razloge da novac koji je privremeno oduzet od optuženog A.O. potiče od izvršenja krivičnih djela za koje je ovaj optuženi oglašen krivim, konkretno od prodaje droge, koji razlozi žalbom nisu dovedeni u pitanje. Stoga se neosnovanim ukazuju navodi u žalbi da je pri donošenju odluke o oduzimanju predmetnog novca prvostepeni sud pogrešno primjenio odredbe člana 114. i 115. KZ FBiH.

Nadalje, iako se u žalbi branitelja optuženih A.O. i M.O. navodi da su, kada su u pitanju oduzeti motocikli od optuženih, pogrešno primjenjene odredbe člana 114. i 115. KZ FBiH, u žalbi se ne obrazlaže u čemu bi se to ogledalo u odnosu na te oduzete predmete, pa se zbog svoje paušalnosti ovi žalbeni navodi nisu ni mogli uzeti u razmatranje.

Optuženi M.O. u svojoj žalbi navodi da je od njegovog brata A.O. sud oduzeo četverocikl marke ODESA, iako ne postoji niti jedan dokaz da se radi o imovini koja je stečena krivičnim djelom i u inkriminisanoj periodu, kao i „video snimač“ iako je to legalna stvar koju ima svaka kuća. Međutim, odredbom člana 308. stav 1. ZKP FBiH je propisano da žalbu protiv presude u korist optuženog može podnijeti, pored ostalog, bračni odnosno vanbračni drug optuženog, roditelj ili dijete i usvojitelj ili usvojenik, dok je u stavu 5. istog člana navedenog zakona propisano da žalbu protiv presude može podnijeti osoba čiji je predmet oduzet ili od koje je oduzeta korist pribavljena krivičnim djelom. Obzirom na navedeno zakonsko određenje, optuženi M.O. nije osoba koja je u smislu člana 308. stav 1. i 5. ZKP FBiH ovlašćena za podnošenje žalbe protiv navedene presude u korist svog brata, optuženog A.O., pa se žalba u tom dijelu ocjenjuje kao nedopuštena.

Žalbom optuženog M.O. se ukazuje da mu je sud oduzeo motocikl marke Yamaha YZF-R1, koji nije njegovo vlasništvo što potvrđuje i iskaz svjedoka I.Č. (strana 152. presude), koji je u svom iskazu, između ostalog, naveo da je M. dao motor koji je M. razbio (razbio i sebe i motor), da motor nije htio nazad, da je motor prepisao zbog kazni. Dalje, u žalbi navodi da je priloženim fotografijama dokazao postojanje mehaničkih oštećenja na motoru, te da je on prepravljao neke maske krpio i lakirao, a da je vještak naveo da na motoru nema korozije i da je dobro očuvan što je i logično kada je on pao sa motora 29.03.2021. godine, a vještačenje je rađeno 27.09.2021. godine, pa smatra neosnovanim navode prvostepenog suda da sud nije mogao utvrditi postojanje mehaničkih oštećenja na motoru.

Ovi žalbeni navodi optuženog M.O. nisu od uticaja na pravilnost odluke prvostepenog suda kojom se od ovog optuženog oduzima pomenuti motocikl. Naime, prvostepeni sud je na osnovu izvedenih dokaza utvrdio da je optuženi M.O. vlasnik oduzetog motocikla, da je prodajom opojnih droga ostvario prihode, te da nije dokazao

tokom postupka da ima zakonske prihode, koji razlozi žalbom optuženog nisu dovedeni u pitanje. To što su na motociklu postojala oštećenja i što je optuženi vršio popravke na istom nije od uticaja na pravilnost pobijane presude. Navodi u žalbi da oduzeti motor nije vlasništvo optuženog nisu potkrijepljeni nikakvim dokazima jer i iz iskaza svjedoka I.Č., na koji se ukazuje žalbom, proizilazi da je on motor prepisao optuženom.

Kantonalna tužiteljica žalbom osporava prvostepenu presudu u dijelu kojim je odbijen prijedlog tužiteljstva za oduzimanje imovinske koristi a koji se odnosi na prevozna sredstva i to Mercedes Benz tip ML 320, crne boje, slovenskih registarskih oznaka ... vozilo marke BMW, tip 390X, crvene boje, registarskih oznaka ..., vozilo marke Audi A3, sive boje, registarskih oznaka ..., vozilo marke Mazda tip GY 6, sive boje, registarskih oznaka, motocikl marke Suzuki, 600 R, crne boje, registarskih oznaka, te četverocikl marke Goes registarskih oznaka, Vezano za ovaj žalbeni navod kantonalna tužiteljica ističe da je prvostepeni sud odbio navedeni prijedlog nalazeći da se predmetna imovina ne može dovesti u vezu sa inkriminisanim periodom, odnosno imovina za koju se ne može nesumnjivo vjerovati da ona predstavlja imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnih djela, te dajući razloge i o tome da predmetna vozila nisu vlasništvo optuženih, odnosno da su registrovana na druge osobe i prije inkriminisanog perioda. Po stavu kantonalne tužiteljice, okolnost da su predmetna vozila registrovana na sa optuženim povezane osobe (na oca i majku A.O. i M.O. i vanbračnu suprugu M.O.) kao i na treća lica, okolnost koja nije sporna, ne znači da su ta lica stvarni vlasnici, obzirom da se prenos vlasništva na vozilima vrši tek po zahtjevu stranaka kod nadležnog organa, a da se pretpostavlja da je vlasnik pokretne stvari ono lice u čijem se posjedu ta stvar nađe.

Prema obrazloženju pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud za svoju odluku o odbijanju prijedloga tužitelja za oduzimanje prevoznih sredstva i to Mercedes Benz tip ML 320, crne boje, slovenskih registarskih oznaka, vozilo marke BMW, tip 390X, crvene boje, registarskih oznaka, vozilo marke Audi A3, sive boje, registarskih oznaka, vozilo marke Mazda tip GY 6, sive boje, registarskih oznaka, motocikl marke Suzuki, 600 R, crne boje, registarskih oznaka, te četverocikl marke Goes registarskih oznaka, dao razloge (strana 173., posljednja četiri pasusa do strane 175.). Tako prvostepeni sud nalazi da je vozilo marke Mercedes Benz tip ML 320 vlasništvo R.O., oca optuženih A.O. i M.O. registrovano u Lj., a prva registracija je 12.10.2006. godine. Za vozilo marke BMW tip 390X je utvrđeno da je vlasništvo R.O. koje je kupila dana 23.11.2020. godine, kada se optuženi M.O. nalazio na izdržavanju kazne zatvora u KPZ Zenica, dok je vozilo marke Audi A3 vlasništvo A.H., prvi put registrovano sa danom 21.05.2020. godine, prije inkriminisanog perioda, vozilo marke Mazda tip GY 6 vlasništvo je Ines Šarić i prvi put registrovano 14.07.2010. godine, dakle prije inkriminisanog perioda, dok je četverocikl Goes registarskih oznaka E50-T-010 vlasništvo A.A. sa datumom prve registracije od 11.12.2020. godine, dakle prije inkriminisanog perioda, a za motocikl marke Suzuki, 600 R je na osnovu potvrde o vlasništvu vozila utvrđeno da je vlasnik istog R. O. koja ga je kupila dana 15.12.2020. godine, odnosno prije inkriminisanog perioda. Takvo utvrđenje prvostepenog suda žalbom kantonalne tužiteljice se ne dovodi u pitanje. Dakle, kako je prvostepenom presudom utvrđeno da optuženi nisu vlasnici pomenutih prevoznih sredstava onda na pravilnost pobijane presude nije od uticaja to što su pomenuta prevozna sredstva registrovana, kako se u žalbi kantonalne tužiteljice navodi na povezane osobe sa optuženim. Ovo posebno što iz sadržine spisa i činjeničnih navoda u optužnici proizilazi da

optužnicom uopće nije predloženo oduzimanje naprijed navedenih prevoznih sredstava od povezanih lica, nego od tada osumnjičenih. Osim toga, treba ukazati da bi se pri oduzimanju predmetnih vozila od povezanih osoba morale imati u vidu i odredbe Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom kojim je, članom 4. stav 1. tačke a) i d), te članom 10. stav 3., propisano da je potrebno utvrditi da su na povezane osobe prenesene stvari ili prava koja predstavljaju imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom a da to prenošenje nije bilo u dobroj vjeri. U konkretnom slučaju, pored toga što u optužnici nije predloženo da se predmetna vozila oduzmu od povezanih osoba, iz stanja spisa proizilazi da nisu izvedeni dokazi kojima bi se dokazivale navedene činjenice. Stoga se neosnovano u žalbi kantonalne tužiteljice tvrdi da je pomenuta prevozna sredstva trebalo oduzeti.

Također, prvostepeni sud je u razlozima pobijane presude (strana 175. stav 3. i 4.) dao razloge za svoj zaključak da iz izvedenih dokaza ne proizilazi da su ranije pomenuta prevozna sredstva korištena za izvršenje krivičnih djela, pa se pravilnost tog zaključka ne dovodi u pitanje time što su, kako se u žalbi kantonalne tužiteljice tvrdi, pomenuta prevozna sredstva korištena u izvršenju krivičnih djela prilikom prodaje opojne droge konzumentima na dogovorenim lokacijama i dr.

Žalbom kantonalne tužiteljice kao i žalbama optuženog M.O., branitelja optuženih E.P. i S.P. i branitelja optuženog A.K. osporava se prvostepena presuda u dijelu odluke o krivičnopravnim sankcijama, dok žalbe branitelja optuženih A.O. i M.O. i S.S. u sebi ne sadrže žalbu zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, ali kako su žalbe izjavljene zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede Krivičnog zakona, ovaj sud je postupio u skladu sa odredbom člana 323. ZKP FBiH.

Odluku o krivičnopravnim sankcijama kantonalna tužiteljica osporava navodima da prvostepeni sud pri utvrđivanju kazni optuženim nije dao značaj svim otežavajućim okolnostima na strani optuženih, osim njihove upornosti pri učinjenju krivičnih djela i ranijoj osuđivanosti. U žalbi se ističe da prvostepeni sud nije dao značaj i cijenio pobude iz kojih su učinjena predmetna krivična djela (radi brze i lake zarade i sticanja imovinske koristi), niti jačini ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, jer je zaštitni objekat zdravlje ljudi, a posljedica je ugrožavanje zdravlja velikog broja lica. Međutim, ovaj sud nalazi da okolnost da su pobude optuženih za činjenje predmetnih krivičnih djela brza i laka zarada i sticanje imovinske koristi uobičajene za učinjenje predmetnih krivičnih djela, pa ukazivanjem kantonalne tužiteljice na te okolnosti se ne dovodi u pitanje visina utvrđenih kazni optuženih. Žalbena tvrdnja da se prodajom opojne droge ugrožava zdravlje velikog broja lica i da to treba uzeti kao otežavajuću okolnost se ne može prihvatiti osnovanom budući da se krivična djela za koje su optuženi oglašeni krivim nalaze u grupi krivičnih djela protiv zdravlja ljudi, pa je tu okolnost imao u vidu i zakonodavac pri propisivanju kazne. Ni to što su radnje izvršenja predmetnih krivičnih djela vršene na području grada C ili u naseljenom području, u toku dana i sl. ne ukazuje na neuobičajeno mjesto ili vrijeme učinjenja predmetnih krivičnih djela da bi se te okolnosti posebno cijenile kao otežavajuće, kako se ističe u žalbi kantonalne tužiteljice. Također, okolnost da optuženi nakon učinjenja krivičnih djela nisu iskazali kajanje, da su tokom postupka iskazali ravnodušnost naspram svega što im se stavlja na teret, te iskazali i dozu bahatosti kako prema svjedocima tako i prema učesnicima u postupku, prevashodno prema zastupnicima optužnice, aludirajući na

postojanje nekih ličnih interesa za njihovo gonjenje i procesuiranje od strane tužiteljstva, ne ukazuju da se optuženima trebala izreći oštrija kazna, obzirom da se u žalbi ne argumentuje u čemu se ogleda „doza bahatosti“ optuženih prema svjedocima i zastupnicima optužnice, kao i to što su optuženi negirali učinjenje predmetnih krivičnih djela, budući da oni imaju pravo iznositi svoju odbranu koja je, po njihovom stavu, najefikasnija za donošenje povoljne odluke.

Neosnovano se u žalbi kantonalne tužiteljice tvrdi da se optuženim A.O. i M.O., kao olakšavajuća okolnost nije mogla cijeliti to što su porodični ljudi jer su ovi optuženi, koji imaju malodobnu djecu, morali pokazati veći stepen društvene odgovornosti i suzdržanosti od činjenja krivičnih djela, obzirom da su ovi optuženi zbog toga što se nisu suzdržali od činjenja krivičnih djela i što su učinili predmetna krivična djela i oglašeni krivim. Nije osnovano ni ukazivanje u žalbi da ranija osuđivanost optuženih nije adekvatno cijenjena, ističući brojnost ranijih osuda optuženih A.O., M.O., S.S. i A.K., jer je prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude (na stranama 169. i 170) za svakog od optuženog ponaosob cijenio njihovu raniju osuđivanost i brojnost osuda i toj okolnosti dao odgovarajući značaj. Ovo tim prije što je prvostepeni sud optuženim A.O. i M.O. kao otežavajuću okolnost cijenio to što su oni organizatori grupe ljudi, a optuženim S.S. i A.K. i to što su članovi te organizirane grupe ljudi, iako se te okolnosti, kao obilježja krivičnog djela iz člana 238. stav 2. ZKP FBiH, nisu mogle cijeliti kao otežavajuće okolnosti, odnosno dvostruko vrednovati.

Kantonalna tužiteljica smatra da se optuženim E.P. i D.P. kao naročito olakšavajuće okolnosti nisu mogle cijeliti okolnosti da se radi o neosuđivanim i osobama mlađe životne dobi jer se radi o tzv. običnim olakšavajućim okolnostima, a da bi se olakšavajuće okolnosti u svojoj ukupnosti cijelele naročito olakšavajućim, tih okolnosti bi moralo biti više.

Međutim, ovaj sud cijeni neargumentiranim žalbene navode da bi olakšavajućih okolnosti moralo biti više da bi se one cijelele kao naročito olakšavajuća okolnost, kao i navode da se ranija neosuđivanost optuženih i njihova životna dob nisu mogle cijeliti naročito olakšavajućim okolnostima, posebno kada se ima u vidu da je prvostepeni sud cijenio da je optuženi E.P. u vrijeme učinjenja predmetnih krivičnih djela imao devetnaest godina, a optuženi D.P. imao osamnaest godina, što žalba zanemaruje.

Žalbeni navodi kantonalne tužiteljice da se optuženom D.P. kao olakšavajuća okolnost trebalo cijeliti, to što je u periodu izvršenja krivičnih djela živio sa starijim bratom optuženim E.O. i P.O. i bez roditelja, svakodnevno okružen sa ostalim optuženim i kao najmlađi među njima uklopio se i prilagodio njihovom obrascu ponašanja i postao aktivnim članom organizirane grupe ljudi, su neosnovani. Ovaj sud cijeni da su olakšavajuće okolnosti koje su cijenjene na strani ovog optuženog došle do izražaja prilikom izricanja kazne i da navedene okolnosti ne ukazuju da je bilo mjesta optuženom izreći blažu kaznu za učinjenja krivična djela za koja je oglašen krivim pobijanom presudom.

Optuženi M.O. u žalbi navodi da je pogrešna odluka o kazni, ali u žalbi ne iznosi argumente koji bi upućivali na osnovanost ovih tvrdnji, pa su ovi navodi paušalnog karaktera.

Branitelj optuženih E.P. i S.P. u žalbi ističe da kao naročito olakšavajuće okolnosti na strani ovih optuženih predstavlja činjenica da su ih roditelji davno napustili, da se „sami snalaze za život, da se radi o tek navršenim punoljetnim osobama, nezbrinutim, lošeg imovnog stanja, neosuđivanim“. Ovi žalbeni navodi nisu osnovani jer iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud sve naprijed navedene okolnosti uzeo u obzir te im je, i po ocjeni ovog suda, dao odgovarajući značaj budući da ih je cijenio naročito olakšavajućim okolnostima koje opravdavaju izricanje kazne zatvora ovim optuženim ispod zakonskog minimuma.

Branitelj optuženog A.K. smatra da je ovom optuženom kazna prestrogo odmjerena, da je kao otežavajuća okolnost cijjenjena upornost prilikom izvršenja krivičnih djela, zanemarujući da je optuženi A.K. u BiH došao tek 2021. godine i da nije optužen po svim tačkama optužnice, a da kao otežavajuću okolnost nije mogao cijeniti pripadnost organiziranoj grupi ljudi, što je cijanjeno kroz odredbu člana 238. stav 2. KZ FBiH, koja okolnost čini obilježje bića krivičnog djela, pa se ne može dva puta vrednovati i kao otežavajuća okolnost.

Ovim žalbenim navodima se ne dovodi u pitanje pravilnost odluke o krivično pravnoj sankciji. Najprije, okolnost da optuženi A.K. nije optužen po svim tačkama optužnice i da je u BiH došao tek 2021. godine, sama po sebi, ne upućuje na zaključak da se ovom optuženom nije mogla cijeniti upornost pri učinjenju predmetnih krivičnih djela kao otežavajuća okolnost, imajući u vidu brojnost radnji za koje je optuženi oglašen krivim pobijanom presudom. Nadalje potrebno je ukazati da se optuženom A.K., to što je postao članom organizirane grupe ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela, nije mogla cijeniti kao otežavajuća okolnost zbog nemogućnosti dvostrukog vrednovanja, budući da ta okolnost čini obilježja krivičnog djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, kako je to već naprijed navedeno i kako se osnovano ističe u žalbi. Međutim, kada se imaju u vidu i druge otežavajuće okolnosti na strani ovog optuženog koje je cijenio prvostepeni sud i njegovu raniju višestruku osuđivanost, po ocjeni ovog suda, izrečena kazna nije prestrogo odmjerena jer je adekvatna stepenu krivnje optuženog i težini učinjenih krivičnih djela.

Prema tome, imajući u vidu sve navedeno, te s obzirom na konkretne okolnosti koje se odnose na predmetna krivična djela i optužene, ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbama kantonalne tužiteljice, branitelja optuženih i žalbom optuženog M.O. prvostepena presuda pobija zbog odluke o krivično pravnim sankcijama.

Pobijajući odluku o troškovima krivičnog postupka kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da prvostepeni sud smatra da bi obavezivanje optuženih na plaćanje troškova krivičnog postupka dovelo u pitanje njihovo izdržavanje i izdržavanje osoba koje su oni dužni izdržavati, što je nepravilno jer niti jedan od optuženih u toku postupka nije prezentirao dokaze kojima dokazuje svoje loše materijalno stanje nego su upravo suprotno, optuženi A.O. i M.O. tokom postupka dokazivali dobro imovno stanje i svoje i članova svoje porodice. Međutim, ni u žalbi se ne ukazuje na konkretne dokaze koji bi upućivali na dobro imovno stanje optuženih A. i M.O., pa se ovim paušalnim navodima ne može dovesti u pitanje odluka prvostepenog suda o troškovima postupka. Nadalje, ni žalbeni navodi da

ostali optuženi u toku postupka nisu prezentirali dokaze o svom materijalnom stanju na osnovu kojih bi se cijenilo eventualno postojanje uslova za njihovo oslobađanje od naknade troškova postupka, ne dovode u pitanje odluku o troškovima postupka, budući da se ni u žalbi kantonalne tužiteljice ne ukazuje na konkretne dokaze ili okolnosti koje bi upućivale na zaključak da nije bilo uslova da se ostali optuženi oslobode od plaćanja troškova postupka.

Međutim, po nalaženju ovog suda, odluka prvostepenog suda o uračunavanju pritvora u izrečene kazne zatvora optuženim, povrijeđen je krivični zakon na štetu optuženih u smislu odredbe člana 313. stav 1. tačka f) ZKP FBiH, na koju povredu ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u smislu člana 321. ZKP FBiH. Naime, prvostepenom presudom je određeno da se optuženi A.O., M.O., E.P., D.P., S.S. i A.K. u izrečenu kaznu zatvora, na osnovu člana 57. KZ FBiH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počev od 09.07.2021. godine pa nadalje. Međutim, kako u smislu člana 152. stav 6. ZKP FBiH pritvor nakon izricanja presude može trajati najduže do upućivanja na izdržavanje kazne, ovaj sud je preinačio prvostepenu presudu u dijelu odluke o uračunavanju pritvora, na način što je optuženi na osnovu člana 57. stav 1. KZ FBiH u izrečenu kaznu zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 09.07.2021. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne. S obzirom na sve izloženo, valjalo je odlučiti kao u izreci ove presude i u smislu člana 329. stav 1. ZKP FBiH preinačiti prvostepenu presudu.

Zapisničar
Senida Kurtović,s.r.

Predsjednica vijeća
Sonja Radošević,s.r.